

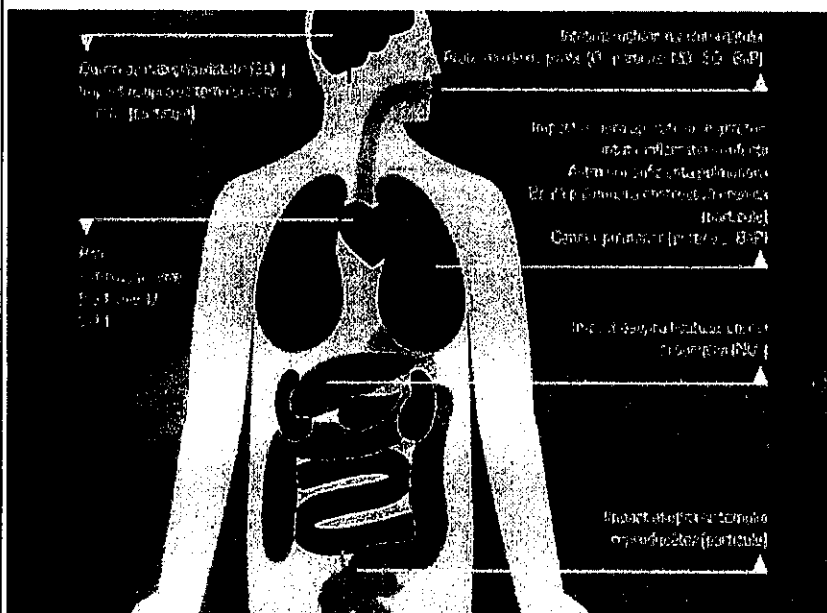
ANALIZA IMPACTULUI a proiectului de Lege privind emisiile industriale

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Analiza impactului asupra proiectului Legii privind emisiile industriale
Data:	7 mai 2020
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
Subdiviziunea:	Direcția politici de prevenire a poluării și evaluării de mediu
Persoana responsabilă și datele de contact:	Panciuc Angela, consultant principal email: angela.panciuc@madrm.gov.md email: 022 204529
Compartimentele analizei impactului de reglementare	
a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate	
<p>Analiza Impactului (în continuare AI) a fost elaborată în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, art.13 (Analiza impactului de reglementare) al Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător și Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 23 din 18.01.2019, în vigoare din 19.10.2019.</p> <p>AI este elaborată asupra proiectului de <i>Lege privind emisiile industriale</i>, care prin reglementările sale stabilește <i>subiecții, principiile, condițiile procedurile</i> etc. pentru a soluționa problema poluării mediului, morbidității și mortalității mărite în rândurile populației provocate de poluarea aerului, apei și solului.</p> <p>AI cuprinde argumentarea necesității elaborării acestui proiect, reglementării emisiilor în aer, apă și sol rezultate din activitatea economică – industrială și care au un impact negativ asupra calității mediului, precum și norme privind prevenirea generării de deșeuri, pentru a atinge un nivel înalt de protecție a mediului, vieții și sănătății omului. De asemenea, sunt prezentate argumente privind necesitatea stabilirii și reglementarea mecanismului de autorizare integrată de mediu, precum și modul de desfășurarea a controlului de stat privind respectarea condițiilor din autorizația integrată de mediu.</p> <p>Pentru existența omului trebuie să fie asigurată securitatea mediului ambiant. Aerul, apa, hrana, adăpostul sunt necesități vitale pentru om. Afectarea uneia sau anumitor componente poate deveni, și frecvent devine fatală pentru om. Asigurarea securității mediului ambiant a devenit extrem de actuală fiind una din preocupările societății în ultimul timp. Problemele determinate de calitatea mediului ambiant au devenit mai complexe, depășind pe cele cunoscute de sănătatea publică tradițională. Aceste probleme țin de supraviețuirea omului în mediul ambiant global. Resursele necesare pentru reducerea degradării mediului ambiant cauzate de insalubritate și nivelul înalt de poluare a aerului, solului, produselor alimentare sunt costisitoare, iar impactul social al degradării mediului ambiant crește pe zi ce</p>	

trece. Societatea trebuie să cunoască și să conștientizeze pericolul pentru sănătate de la poluarea factorilor naturali și denaturarea condițiilor de existență a omului.¹

Activitatea umană (antropogenă) este sursa principală de influență negativă asupra mediului ambiant.

Figura nr. 1 Impactul emisiilor asupra sănătății omului².

Sursă: OMS

Conform cercetărilor, din toate componentele mediului, solul, este cel mai afectat de activitatea antropogenă. El are acțiune complexă asupra sănătății umane. Prin încărcătura pronunțată a solului la suprafață cu materii organice și poluanți neorganici rezultă **poluarea aerului atmosferic, apelor de suprafață și subterane**, produselor alimentare și, în consecință, incidență sporită de boli infecțioase, prevalență înaltă a stărilor morbide cronice, decese premature. Mai multă informație despre efectele poluării asupra sănătății publice pot fi găsite pe pagina web al Serviciului Hidrometeorologic de Stat.

http://www.meteo.md/images/uploads/pages_downloads/imppoluari.pdf

b) *Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate.*

Impactul asupra persoanelor, entităților afectate și probleme de mediu

Existența unui mediu curat contribuie incontestabil la asigurarea drepturilor fundamentale ale omului prevăzute de Constituția Republicii Moldova: dreptul la un mediu înconjurător neprimejdios din punct de vedere ecologic pentru viață și sănătate (art. 37, Constituția Republicii Moldova). Aceasta implică păstrarea calității principalelor componente ale mediului (a aerului, apei, solului, florei și faunei), în condițiile unei dezvoltări durabile.

La fel ca și alte țări din regiune, Moldova se confruntă cu numeroase probleme în domeniul mediului: 1) managementul insuficient al deșeurilor solide fapt ce duce la poluarea solului, aerului și a apei; 2) administrarea necontrolată a pesticidelor în agricultură, ceea ce a contribuit la poluarea râurilor și fântânilor, infrastructura învechită de epurare a apelor uzate, depozitarea ilegală a deșeurilor și a dejecțiilor animaliere; 3) activitățile industriale și numărul mare de transport învechit cauzează poluarea aerului în zonele urbane, iar lipsa surselor regenerabile de energie induce nesiguranța energetică și contribuie la schimbarea climei.

¹ Sănătatea mediului, Autori: Nicolae Opopol, Raisa Russu, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” Școala Management în Sănătate Publică, pag. 11

² <https://www.eea.europa.eu/ro/semnale/semnale-de-mediu-2013/infografica/impactul-poluarii-aerului-asupra-sanatatii-2/view>

Poluarea mediului înconjurător *prin emisii în aer, apă, sol și generare de deșeuri* rezultate din activitatea economică reprezintă o problemă majoră, necesară de a fi soluționată prin stabilirea unor mecanisme concrete în vederea reducerii emisiilor și implementarea măsurilor de prevenire a poluării mediului. Emisiile în mediul ambiant au o influență dăunătoare asupra produselor agricole și a sănătății populației. Activitatea industrială influențează semnificativ calitatea mediului în funcție de genul de activitate al întreprinderii.

Conform datelor din tabelul de mai jos, în ultimii ani emisiile de *amoniac, benzo(a)piren, clor*, etc. sunt în creștere.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
amoniac	9,6	7,3	7,4	6,5	5,3	4,8	2,7	4,5	2,0
benzo(a)piren	0,7	0,2	0,5	0,2	0,2	0,2	0,1	2,2	0,2
clor	68,4	70,9	83,9	64,2	74,4	69,7	44,9	51,9	52,4
diclorometan	29,8	20,2	13,4	6,9	2,9	19,8	8,9	1,2	22,3
diclorometan	3,9	5,3	4,0	0,6	0,0	18,8	5,1	0,0	13,0
diclorometan	29,3	30,7	19,8	24,3	14,2	12,7	12,7	11,7	10,9
diclorometan	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,0	0,0
diclorometan	33,4	36,9	27,8	30,1	20,6	16,4	12,9	12,0	11,8
diclorometan	0,5	0,0	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
diclorometan	0,9	1,1	2,3	1,9	1,6	2,7	1,1	2,3	2,7
diclorometan	0,3	0,5	0,3	0,3	0,0	..	0,8	10,3	6,9
diclorometan	0,3	0,3	0,3	0,3	0,0	..	0,4	0,0	5,7

Tabelul 1: Informația este prezentată fără datele raioanelor din partea stângă a Nistrului și mun. Bender. Unitatea de măsură: tone.
Sursa: Biroul Național de Statistică al Moldovei.

Potrivit informațiilor oficiale³, în Republica Moldova, poluarea aerului este determinată de producerea energiei electrice, activitatea industrială, circulația rutieră, feroviară și cea aeriană, de încălzirea locuințelor prin arderea combustibilului, ș.a.

Poluarea aerului atmosferic este cauzată de emisiile provenite din trei tipuri de surse⁴:

- ⇒ surse mobile (transportul auto, feroviar, aerian și fluvial);
- ⇒ surse fixe (uzine, fabrici, stații petroliere, cazangerii etc.);
- ⇒ transfer transfrontalier de poluanți.

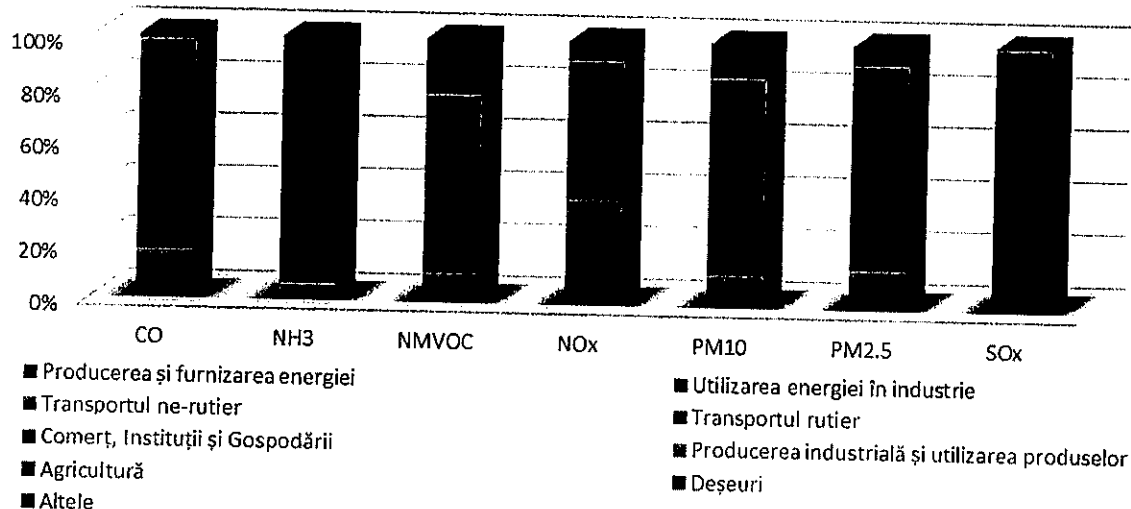
Potrivit datelor Agenției Europene de Mediu, în 2019:

- ⇒ 92,14% de amoniac (NH₃) este eliminat în atmosferă în urma activităților agricole,
- ⇒ 44,39% de compuși organici volatili non-metan (NMVOC), cum ar fi benzenul, etanolul, formaldehida, ciclohexanul, 1,1,1-tricloroetanul sau acetona provin din industrie, 19,57% din activități agricole iar 16,11% sunt eliminați ca urmare a activităților comerciale, instituționale și gospodării,
- ⇒ 36,48% de oxid de azot (NO_x) provin din transportul auto, 18,89% din producerea și distribuția energiei și 14,05% din activități comerciale, instituționale și gospodării,
- ⇒ 55,49% de particule fine (PM_{2.5}) provin din activități comerciale, instituționale și gospodării, 11,98% din industrie, 10,67% din transportul auto;
- ⇒ 57,62% de oxizi de sulf (SO_x) provin din activități de producție și distribuție a energiei, 20,54% provin din activități de utilizare a energiei în industrie, 14,46% provin din activități comerciale, instituționale și gospodării.

³ Anuarul IES „Protecția mediului în Republica Moldova” (în continuare – Anuarul IES) pentru anul 2018; Raportul anual al SHS privind starea calității aerului atmosferic pe teritoriul Republicii Moldova (în continuare – Anuarul SHS) pentru anul 2018.

⁴ Anuarul SHS pentru anul 2018.

Emisiile principalilor poluanți atmosferici

Notă:

CO: monoxid de carbon;

NH3: amoniac;

NMVOCs: compuși organici volatili non-metan, cum ar fi benzenul, etanolul etc.

NOx: oxizii de azot este un termen generic pentru oxizii mono-azotici NO și NO₂;

PM10: Materie specială fină constând din particule fine cu diametrul de 10 micrometri sau mai puțin;

PM2.5: materia fină specială constă din particule fine cu diametrul de 2,5 micrometri sau mai puțin;

SOx: oxizii de sulf este un termen care se referă la multe tipuri de componente care conțin sulf și oxigen (SO, SO₂, SO₃, S₂O₂, S₂O₃, S₂O₇, etc.).

Figura 2. Emisiile principalilor poluanți atmosferici pe grupuri sectoriale din AEM-33, 2019

Sursa: <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/main-anthropogenic-air-pollutant-emissions/assessment-6>

În Republica Moldova gradul de poluare a spațiului aerian urban este mai mare față de cel rural pe motivul amplasării în orașe a întreprinderilor industriale majore cum ar fi: obiectele termo-energetice și termice, traficul intens al transportului auto. Surse fixe de emisii cu impact major asupra aerului atmosferic continuă să rămână centralele electrice și termice: S.A. „Termoelectrica”, cazangeriile de Est, Vest, Sud, (or. Chișinău), CET-Nord (or. Bălți), cazangeriile sectorului locativ-comunal, ș.a.

Conform datelor Inspectoratului pentru Protecția Mediului, cantitatea de poluanți emiși în atmosferă în anul 2018 constituie 268 507,1 tone.

Evacuarea substantelor specifice in aerul atmosferic de la sursele stationare ale agentilor economici, tone

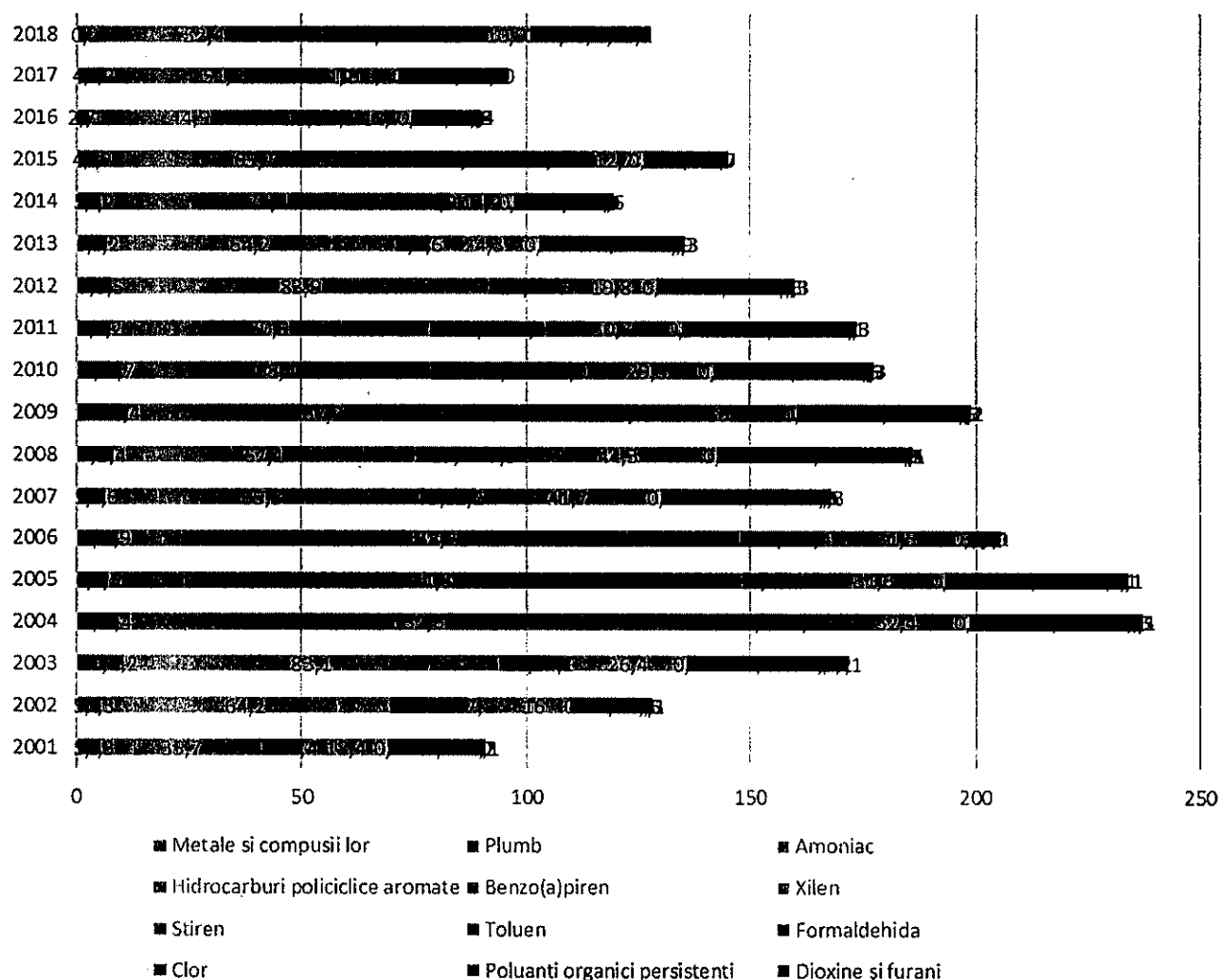

Figura 3. Evacuarea substanțelor specifice în aerul atmosferic de la sursele staționare ale agenților economici;

Sursa: Biroul național de Statistică statistic al Moldovei

Potrivit rapoartelor statistice cantitatea totală de poluanți emiși în atmosferă de la sursele fixe pe parcursul anului 2018 a constituit 25 987,720 tone, inclusiv: suspensii solide – 2 828,26 tone, dioxid de sulf – 1 592,600 tone, dioxid de azot – 2 067,77 tone, oxid de carbon – 6 561,86 tone, hidrocarburi – 3 160,38 tone, compuși organici volatili – 7 013,100 tone, alte substanțe poluante – 2 763,320 tone⁵. Datele descifrate pe municipii și raioane sunt prezentate în Tabelul 2, de mai jos. Atragem atenția că la momentul de față Biroul Național de Statistică nu colectează date pe fiecare localitate, deoarece nu există reglementare care ar stabili responsabilitatea de agregare a datelor și pe localitățile urbane mici sau rurale. La fel și din cauza că sistemul de colectare a datelor nu este focusat pe aglomerații cu unități industriale. O astfel de prevedere va fi stabilită conform proiectului legii calitatea aerului și proiectului legii privind emisii industriale.

⁵ Anuarul IPM – 2018 "Protecția mediului în Republica Moldova", pag. 11,

Evacuarea substanțelor poluante în aerul atmosferic de la sursele staționare ale agenților economici, pentru anii 2017-2018

Sursa de poluare	2017											
	CO ₂	CH ₄	N ₂ O	CO	HC	NO _x	SO ₂	PM ₁₀	PM _{2.5}	PM _{10-2.5}	PM _{10-2.5}	PM _{10-2.5}
Total	13 802	2 319	11 483	750	4 083	1 663	15 168	2 395	12 773	669	4 638	1 691
Industria	3 945	219	3 726	32	1 194	826	3 854	213	3 641	37	1 285	775
Transporturi	3 561	827	2 734	229	1 003	240	4 096	923	3 173	137	1 384	252
Activități agricole	917	114	803	51	244	61	1 258	119	1 139	8	642	79
Activități de servicii	110	46	64	1	19	7	120	33	87	7	23	9
Activități de servicii	120	29	91	10	31	11	74	23	51	6	16	5
Activități de servicii	184	34	150	31	53	27	172	31	141	1	80	23
Activități de servicii	271	22	249	4	157	26	306	28	278	5	184	32
Activități de servicii	515	100	415	83	231	29	461	114	348	54	197	29
Activități de servicii	347	67	280	3	38	12	365	66	299	3	35	12
Activități de servicii	192	113	79	10	33	8	338	148	190	10	32	7
Activități de servicii	76	32	44	1	34	5	83	68	15	1	7	2
Activități de servicii	262	89	173	6	42	14	333	108	225	14	50	19
Activități de servicii	209	31	178	5	39	11	196	22	174	2	36	8
Activități de servicii	358	150	208	24	82	29	390	163	227	26	82	27
Activități de servicii	3 924	690	3 234	185	1 246	439	4 854	709	4 145	237	1 357	489
Activități de servicii	651	119	532	2	122	74	1 274	111	1 163	8	128	80
Activități de servicii	127	27	100	5	21	7	125	31	94	5	22	6
Activități de servicii	136	4	132	2	68	20	164	11	153	2	54	14
Activități de servicii	61	0	61	0	35	10	59	0	59	0	34	10
Activități de servicii	750	135	615	101	187	18	723	128	595	98	165	17
Activități de servicii	194	23	171	2	73	14	191	25	166	3	68	14
Activități de servicii	95	17	78	1	28	4	91	17	74	1	26	4
Activități de servicii	230	36	194	12	63	12	498	84	414	63	163	35
Activități de servicii	795	96	699	6	426	244	888	96	792	6	490	273
Activități de servicii	331	130	201	32	94	9	264	85	179	30	77	9
Activități de servicii	91	34	57	4	10	1	87	37	50	3	8	1
Activități de servicii	123	9	114	6	54	12	120	6	114	6	52	12
Activități de servicii	340	60	280	12	65	14	370	78	292	12	70	14
Total	1 992	509	1 483	294	557	134	2 025	471	1 553	251	535	155
Activități de servicii	240	38	202	34	93	28	265	40	225	32	96	33
Activități de servicii	356	63	293	31	78	32	366	43	323	31	97	42
Activități de servicii	115	36	79	6	26	25	146	60	86	8	28	26
Activități de servicii	369	160	209	17	61	15	408	131	277	17	63	12
Activități de servicii	292	52	240	50	114	13	276	54	222	56	85	13

	314	86	228	101	96	10	216	63	153	45	72	14
	178	40	138	38	55	6	181	39	142	45	55	7
	128	34	94	17	34	5	167	41	126	17	39	8
	380	74	306	10	83	24	339	79	260	7	77	20

Tabelul 2. . Evacuarea substanțelor poluante în aerul atmosferic de către sursele staționare ale agenților economici;

Sursa: Biroul Național de Statistică al Moldovei

De asemenea, menționăm că o pondere maximală în poluarea totală o au și sursele mobile, acestea fiind⁶:

- ⇒ transportul auto;
- ⇒ feroviar - reprezentat de Întreprinderea de Stat „Calea ferată a Moldovei”;
- ⇒ aerian - reprezentat de Î.S. Compania Aeriană „Air Moldova”;
- ⇒ fluvial - reprezentat de instituțiile: – I.P. „Căpitănia Portului Giurgiulești”, Î.S. „Registrul Naval”, Î.S. „Portul fluvial Ungheni”.

Este cunoscut faptul, că transportul constituie principala sursă de poluare a aerului, emanând în aer cantități mari de hidrocarburi, oxid de carbon, dioxid de azot, dioxid de sulf, funingine, benz(a)piren (hidrocarburi), precum și plumb.

Datele statistice prezentate mai sus (*Tabelele 1 și 2, Figura 3*) demonstrează gradul înalt de emisii de poluanți în aerul atmosferic atât de la instalații industriale cât și de la transportul auto. În Republica Moldova, îndeosebi în localitățile urbane, transportul constituie principala sursă de poluare a aerului atmosferic. În medie pe țară transportului îi revin 86,2% din volumul sumar al substanțelor nocive emise în aerul atmosferic. Numărul de mijloace de transport rutier este în continuă creștere (anul 2016 – 892,7 mii unități, anul 2015 – 867,2 mii unități), iar acum numărul de automobile din orașele mari este comparabil cu numărul de persoane. Se știe că un automobil pe parcurs de un an utilizează un volum de aer curat egal cu volumul necesar pentru respirația a 100 de oameni.⁷

⁶ Anuarul IPM – 2018 ”Protecția mediului în Republica Moldova”, pag. 13

⁷<http://www.clima.md/files/CercetareSC/Publicatii/Mediul%20Ambiant%20nr%203%20Iunie%202005%20Copacinschi%20et%20al.pdf>

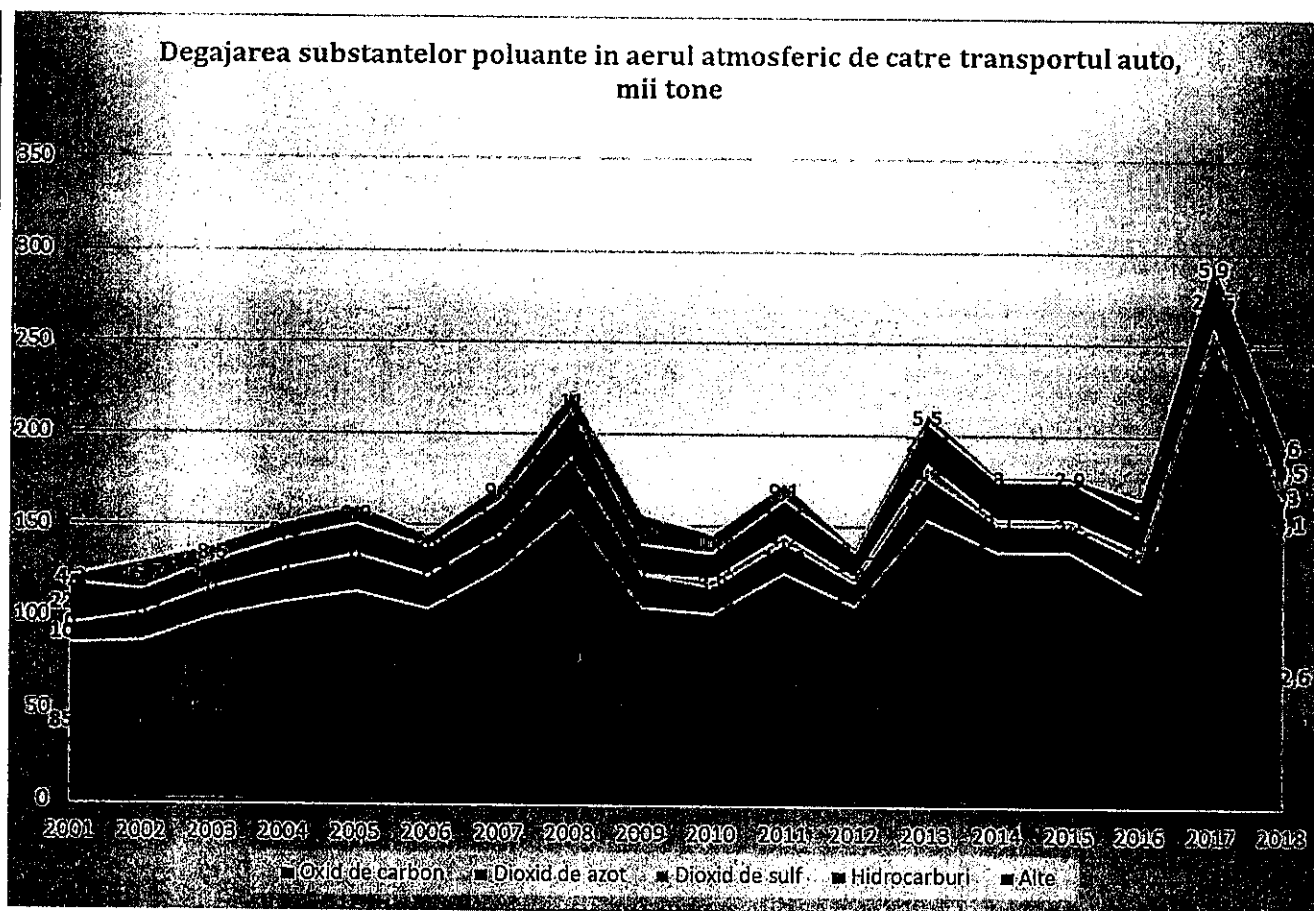

Figura 5. Degajarea substanțelor poluante în aerul atmosferic de către transportul auto;
Sursa: Biroul Național de statistică al Moldovei

Conform datelor Inspectoratului pentru Protecția Mediului (a. 2018) întreprinderile cu impact considerabil asupra calității aerului atmosferic sunt amplasate în⁸:

mun. Chișinău – S.A. „Termoelectrica” - 1039,17 tone/an, S.A. „Franzeluța” - 92,878 t/an, SRL „Smart Energy Solutionus” - 94,360 t/an, S.A. „Bucuria” - 17,323 t/an;

mun. Bălți - S.A. „Floarea Soarelui” - 604,287 tone/an, SRL „Dominic” - 34,441 tone/an, S.A. „Moldagrotehnica” - 32,507 tone/an, S.A. „Incomlac,, - 29,325 tone/an, ÎM MG „CMC-Knauf” - 25,58 tone/an, ÎM „Termogaz - Bălți” -17,230 tone/an;

raionul Rezina- S.A „Lafarge Cement” – 764,672 tone/an;

raionul Florești - S.R.L. „Funy Pig” – 54,955 tone/an, SRL „Flor Nuc” -25,891 tone/an;

raionul Drochia – Î.M. „Sudzucker Moldova” - 94,713 tone/an;

raionul Edineț – Î.C.S „Moldova – Zahăr” Cupcini – 195,027 tone/an, SRL „TB Fruit” Edineț – 11,95 tone/an, S.A „Maconrut” - Brînzeni – 17,42 tone/an;

raionul Fălești – „Sudzucker Moldova” S.A – 176,744 tone/an.

Concentrațiile mari de poluanți continuă să aibă un impact semnificativ asupra sănătății oamenilor, efectul cel mai nociv fiind cauzat de pulberile în suspensie și de dioxidul de azot. Cel mai recent raport anual privind calitatea aerului⁹ al Agenției Europene de Mediu relevă faptul că majoritatea oamenilor care trăiesc în orașele europene sunt încă expuși la niveluri ale poluării atmosferice considerate nocive de Organizația Mondială a Sănătății. Potrivit raportului, concentrațiile de pulberi fine în suspensie au cauzat 428 000 de decese premature în 41 de țări europene în 2014¹⁰, dintre care aproximativ 399 000 în 28 țări a UE.

⁸ Anuarul IPM – 2018 ”Protecția mediului în Republica Moldova”, pag. 12,

⁹ Raportul privind calitatea aerului în UE, Agenția europeană de mediu,

<https://www.eea.europa.eu/highlights/improving-air-quality-in-european>

¹⁰ <https://www.eea.europa.eu/highlights/improving-air-quality-in-european/premature-deaths-2014>

Conform datelor prezentate de Biroul Național de Statistică, Agenția de Mediu și Inspectoratul pentru Protecția Mediului, emisiile în aer, apă și sol în Republica Moldova a oxidului de carbon, dioxidului de azot, dioxidului de sulf, hidrocarburilor și altele depășesc limitele concentrațiilor admisibile și sunt surse ce afectează viața și sănătatea publică, copii și adulții fiind cei mai vulnerabili.

O altă sursă de îmbolnăvire în masă a populației țării o constituie calitatea proastă a **apelor de suprafață și subterane**. Contaminarea apelor se datorează deversarilor de ape uzate (fără epurare, parțial epurate) în emisurări naturale, lipsei stațiilor de pre-epurare de la întreprinderi, lipsei stațiilor de epurare în localități, administrarea necontrolată a pesticidelor; scurgeri de la gunoșiile neautorizate ș.a.

Tabelul de mai jos ne indica datele statistice privind volumele de ape reziduale de mină și freatice drenate evacuate.

Categorie de ape reziduale	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ape evacuate - total	683	678	675	67	664	666	666	667	677
Ape convențional pure (fără epurare)	556	555	553	551	545	546	544	544	545
Ape poluate	8	8	9	9	10	8	28	8	9
fără epurare	1	1	2	1	1	1	2	1	2
epurate insuficient	7	7	7	8	9	7	26	7	7
Ape epurate suficient	119	115	113	112	109	112	94	15	123

Tabelul 3: Evacuarea apelor reziduale, de mină și freatice drenate în bazinele de suprafață, 2010-2018

Note: Datele sunt prezentate în ansamblu pe republică; Unitatea de măsură: milioane metri cubi; Sursa: Agenția "Apele Moldovei"

Studiile arată că, odată cu conectarea populației la sisteme de alimentare cu apă, consumul de apă crește. În lipsa soluțiilor de canalizare și epurare al apelor uzate, acestea se transformă în surse importante de poluare a resurselor de apă, ceea ce este și în cazul Republicii Moldova.

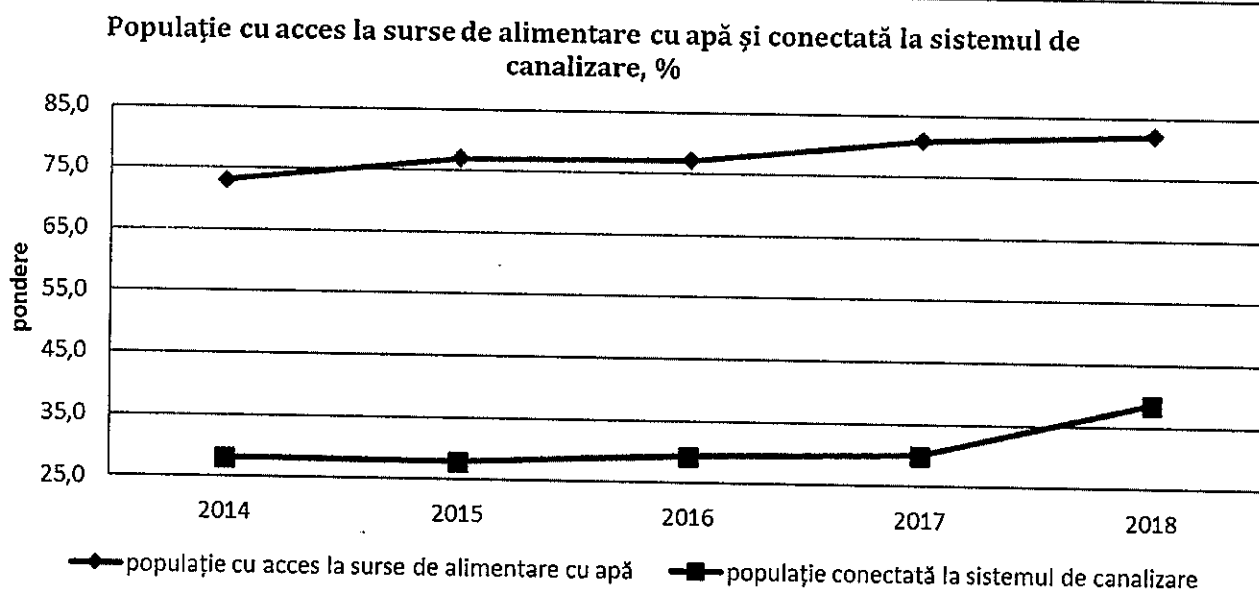
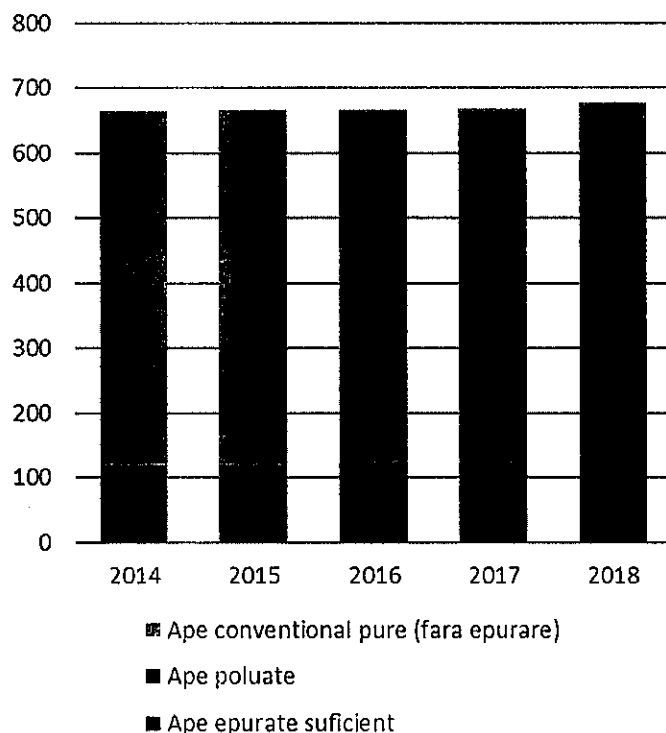

Figura.6 Populația cu acces la surse de alimentare cu apă și canalizare. Sursa: Biroul Național de Statistică

Apele uzate sunt principala sursă de poluare al apelor de suprafață. Datele statistice denotă o dinamică în creștere a volumului de ape uzate evacuate în bazinele acvative, însă cu o pondere modestă de ape uzate epurate conform normativelor în vigoare. Astfel, în 2018, din totalul de 677 m³ de ape uzate evacuate, doar 123 m³ sunt epurate suficient, ceea ce constituie 18,17% din volumul total.

Evacuarea apelor uzate în bazinele de suprafață, mln. m.c.

Figura.7 Evacuarea apelor uzate în bazinele de suprafață, mln m.c. Sursa: Biroul Național de Statistică

Studiul privind "Situația bolilor infecțioase legată de calitatea apei în regiunea pan-Europeană"¹¹ relevă faptul că bolile legate de calitatea apei reprezintă orice efecte adverse semnificative privind sănătatea publică, cum ar fi moartea, dezabilitatea, boala sau tulburările, cauzate direct sau indirect de către starea sau modificările cantității sau calității apelor. În partea de Est a Europei hepatita A, shigeloza și rotavirusul sunt cele mai investigate focare, iar numărul bolilor este cel mai mare pentru giardioză, campilobacterioză, hepatită A și shigeloză¹².

Conform datelor indicate mai sus nu este reprezentată informația generalizată pe toată țara, din motiv că majoritatea agenților economici nu au stații de preepurare și evacuează apele reziduale direct în râuri sau la stațiile de epurare biologică locale, care nu au sistem de monitorizare a calității apei.

Suplimentar la datele din Tabelul 3, sunt aduse și datele din tabelul 4 unde sunt indicate numărul de probe prelevate în dependență de sursa de apă (centralizate, descentralizate), probe de aer și de sol efectuate la solicitarea cetățenilor sau agenților economici. Din câte se observă, procentul de probe cu abateri de la normele sanitare pentru sursele de apă centralizate depășește 50%, iar cele din sursele necentralizate (fântâni) depășește de 75%.

Probe cercetate la indicii sanitaro-chimici pe tipul sursei, indicatori și ani

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Surse centralizate de alimentare cu apă								
Numărul probelor cercetate	1 571	1 704	1 701	1 908	2 070	1 985	1 833	1 470
Numărul probelor cu abateri de la normele sanitare	1 023	1 219	1 166	1 283	433	1 183	121	798
Procentul probelor cu abateri de la normele sanitare	65	72	69	67	21	60	61	54
Surse descentralizate de alimentare cu apă								
Numărul probelor cercetate	6 000	5 382	5 633	5 507	6 138	6 016	3 653	2 850
Numărul probelor cu abateri de la normele sanitare	5 054	4 467	4 652	4 388	4 635	4 933	2 805	2 144
Procentul probelor cu abateri de la normele sanitare	84	83	83	80	76	82	77	75

¹¹ Studiul "Situația bolilor infecțioase legată de calitatea apei în regiunea pan-Europeană", pag. 1, http://www.euro.who.int/data/assets/pdf_file/0019/322165/Situation-water-related-infectious-diseases.pdf?ua=1

¹² Studiul "Situația bolilor infecțioase legată de calitatea apei în regiunea pan-Europeană", pag. 17

Solul								
Numărul probelor de apă	567	682	759	783	818	669	369	276
Numărul probelor cu abateri de la normele sanitare	29	35	42	34	12	20	11	11
Procentul probelor cu abateri de la normele sanitare	5	5	6	4	2	3	3	4
Aerul atmosferic								
Numărul probelor cercetate	7 025	9 102	9 031	6 528	7 898	7 443	5 983	5 911
Numărul probelor cu abateri de la normele sanitare	1 129	825	1 157	673	846	068	630	871
Procentul probelor cu abateri de la normele sanitare	16	9	13	10	11	14	11	15

Tabelul 4: Probe cercetate cu indicii sanitaro-chimici pe tipul sursei, indicatori și ani

Note: Informația este prezentată fără datele raioanelor din partea stângă a Nistrului și mun. Bender; Unitatea de măsură este indicată în denumirea valorii; Sursa Centrul Național Științifico-Practic de Medicină Preventivă

Unul din efectele nefaste a apelor poluate este îmbolnăvirile de boli infecțioase. În același context, în categoria de boli infecțioase sunt incluse și hepatita virală A și dizenteria care sunt cauzate de calitatea proastă a apei. După cum putem observa din Tabelul nr. 5 de mai jos, datele privind morbiditatea populației din cauza bolilor infecțioase în cazul primului indicator crește, ceea ce demonstrează că sănătatea populației este afectată atât de calitatea aerului cât și de calitatea apei.

Morbiditatea populației pe clase de boli										
Clasa de boli	2014	Morbiditatea populației pe clase de boli				Morbiditatea populației pe clase de boli				
		2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017	2018
Boli infecțioase și parazitare	42,1	41,8	41,8	42,6	43,1	26,1	25,8	24,9	24,2	24,4

Tabelul 5: Morbiditatea populației pe clase de boli, indicatori, persoane cu morbidități și ani.
Sursa: Biroul Național de Statistică al Moldovei

Potrivit aceluiași Studiu¹³, Republica Moldova și-a stabilit drept țintă să reducă cu 20% incidența hepatitei virale A și dizenterie până în 2020. Aceste date relevă faptul că, calitatea mediului este unul din factorii care afectează sănătatea populației. În conformitate cu Raportul¹⁴ privind aplicarea Protocolului apă și sănătatea în Republica Moldova (articolul 7), focarele, care pot fi asociate cu calitatea apei sunt:

1. dizenterie bacteriană (Shigellosis) – 13 cazuri de boli la 100 de mii populație.
2. hepatita virală A – 0,22 cazuri de boli la 100 de mii populație.

Conform figurii nr.1, calitatea aerului afectează căile respiratorii. Potrivit datelor Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova în perioada anilor 2014 – 2018, numărul cazurilor de deces a populației din cauza bolilor aparatului respirator a crescut de la 485,2 la 590,2.¹⁵

¹³ Studiul "Situația bolilor infecțioase legată de calitatea apei în regiunea pan-Europeană", pag. 16

¹⁴ Raportul privind aplicarea Protocolului privind problemele de apă și sănătate în Republica Moldova în conformitate cu articolul 7 din Protocolul privind apa și sănătatea, pag. 6,

¹⁵ https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/water/Protocol_reports/reports_pdf_web/2013_reports/Moldova_RUS_23052013.pdf

¹⁵ <https://statbank.statistica.md/443/pxweb/sq/0d0dd38e-8e91-4006-a31a-ed5b0f804e1c>

Morbiditatea populației pe clase de boli, indicatori, persoane cu morbidități și ani

	2016	2015	2014	2013	2012
Boli ale aparatului					
Morbiditatea ((total	485,2	553,9	547,3	587,6	590,2
prevalența (bolnav	406,7	465,4	474,	518,0	523,9
obezitatea stabilă (prevalența					
il, la 1000 locuitori					
Prevalența ((total	170,6	196,1	196,9	215,2	220,1
prevalența (bolnav	143,0	164,8	170,8	189,7	195,4
obezitatea stabilă (prevalența					

Tabelul 6: Morbiditatea populației pe clase de boli, indicatori, persoane cu morbidități și ani

Note: Indicatorii relativi au fost revizuiți în baza populației cu reședință obișnuită. Reședința obișnuită este definită ca locul în care persoana a trăit preponderent în ultimele 12 luni indiferent de absențele temporare (în scopul recreării, vacanței, vizitelor la rude și prieteni, afacerilor, tratamentului medical, pelerinajelor religioase etc.). Informația este prezentată fără datele raioanelor din partea stânga a Nistrului și municipiul Bender

Emisiile în aer, apă și sol afectează și mediul înconjurător

Poluarea mediului este dăunătoare pentru sănătatea umană și pentru ecosisteme. Potrivit standardelor actuale o mare parte a populației nu locuiește într-un mediu sănătos. „Pentru a urma o cale durabilă, Europa va trebui să dea dovadă de ambiție și să nu se rezume la legislația actuală”, a menționat Hans Bruyninckx, director executiv al Agenției Europene de Mediu (AEM).

Poluarea aerului afectează calitatea mediului, astfel emisiile în atmosferă duc la:

- ⇒ **Acidificare** - distruge sub influența depunerilor acide de compuși de azot și sulf în exces, ecosistemelor sensibile;
- ⇒ **Eutrofizare** este o problemă de mediu cauzată de excesul de substanțe nutritive care pătrund în ecosisteme. Suprafața ecosistemelor sensibile afectate de excesul de azot atmosferic sunt în continuare destul de multe, rămânând aride și neroditoare;
- ⇒ **Concentrațiile mari de ozon** duc la distrugerea culturilor. Majoritatea culturilor agricole sunt expuse la niveluri de ozon care depășește concentrația destinată să protejeze vegetația. Această problemă privește în mod considerabil o proporție importantă a zonelor agricole, în special din sud și sud estul țării.

Poluarea solului - impactul cel mai mare asupra solului îl au deșeurile, care sunt depozitate la nivelul solului, prin sistemul neadecvat de gestionare a deșeurilor. Impactul semnificativ se manifestă sub forma modificărilor de peisaj, suspensiile antrenate de vânt, nitrați și nitriți, substanțe periculoase pentru solul care devine infertil și ulterior nu susține formele specifice de viață. Un alt factor important sunt deșeurile industriale care în anumite amestecuri pot genera deșeuri inflamabile, corozive sau chiar explozive care să pună în pericol inclusiv și așezările umane.

Poluarea apelor - o influență mare asupra calității mediului o au evacuările de ape uzate neepurate sau insuficient epurate de la stațiile de epurare în râuri. Cele mai mari volume de ape uzate neepurate provin de la sistemele de canalizare ale localităților. Stațiile de epurare a apelor uzate în sistemul de protecție a resurselor acvatice ocupă unul din cele mai importante locuri. Din 233 stații de epurare monitorizate, de documentație de proiect dispun 144 unități, dintre care de normativele Deversării Limitat Admisibile - 57 unități, iar cu epurare insuficientă funcționează - 160 unități.¹⁶

Apele reziduale menajere și industriale sunt o sursă majoră de poluare a apelor de suprafață întrucât

¹⁶ Anuarul IPM 2018 "Protecția mediului în Republica Moldova", pag. 35,

majoritatea stațiilor de epurare biologică a apelor reziduale (SEB) nu mai funcționează. Din 580 stații de epurare biologică (SEB) construite înainte de anii 1990, în 2003 mai lucrau doar 104. Capacitatea totală a acestor instalații este de 614 000 m³/zi, dar numai 32% din capacitate sau 198 000 m³/zi este folosită efectiv, majoritatea instalațiilor fiind defecte. Ca rezultat, cantitatea de ape reziduale neepurate sau epurate insuficient a crescut considerabil după anul 2000. O altă sursă majoră de poluare sunt evacuările de ape reziduale din sectorul casnic, 70% din gospodăriile casnice nefiind conectat la sistemul centralizat de canalizare. Volumul apelor uzate recepționate a constituit 41,2 mil. m³ în 2018, cu 0,9 mil. m³ sau cu 2,2% peste nivelul din anul 2017. În medie acestea au constituit 3,43 mil. m³/lună (3,36 mil. m³/lună în 2017).¹⁷

O problemă majoră care există în procesul de epurare a apelor uzate și influențează semnificativ asupra mediului ambiant este lipsa instalațiilor moderne de epurare a apelor reziduale. Totodată, volumul insuficient de ape reziduale și concentrația excesivă de nocivității recepționate dereglează funcționarea procesului tehnologic de epurare a stațiilor de epurare. Este important ca deversarea apelor uzate în sistemul de canalizare să corespundă normelor. Astfel, se impune preepurarea apelor uzate recepționate de la agenții economici.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Cauzele care au contribuit la apariția problemei și amplificarea ei treptată sunt:

Utilizarea *sistemului de stabilire a surselor de emisii* învechit și neeficient. În prezent, Moldova, aplică metodologiile care au fost elaborate în URSS (CH 245-71) și ulterior aprobate prin instrucțiunea Inspectoratului Ecologic de Stat nr. 110 din 17.12.2010. Așa cum toate țările vecine au trecut la sistemul european de identificare a poluanților în aer, apă și sol, datele colectate în țara noastră nu sunt posibile de a fi comparate cu datele din statele vecine, deoarece în Republica Moldova se aplică sistemul *emisiei limitat admisibilă* a poluanților evacuați, iar în statele vecine se aplică sistemul *valorilor limită de emisii*.

Mai mult ca atât, însăși metodologia de estimare a emisiilor este una foarte complicată, necesitând estimări ample pentru agenții economici. Totodată, numărul redus al specialiștilor în domeniu creează o barieră în elaborarea inventarului, în baza căruia este eliberată autorizația de emisii în atmosferă.

Lipsa unui *document juridico-tehnic* care ar ghida agentul economic în procesul de aliniere la cerințele de mediu pe perioada de valabilitate a autorizației de mediu (apă, sol sau aer). La moment, autorizația nu stabilește condițiile și/sau parametrii de funcționare ai unei activități existente sau ai unei activități noi cu posibil impact semnificativ asupra mediului, obligatoriu la punerea în funcțiune, ci doar referințe privind cantitățile de emisii ce pot fi evacuate/deversate.

Lipsa unui *sistem integrat și trasabil* între estimarea emisiilor, autorizarea folosirii resurselor naturale, auto-monitorizarea, controlul modului de executare a condițiilor/măsurilor stabilite în autorizații, raportarea emisiilor și plata pentru poluarea mediului. Actualmente, acestea sunt fragmentate și nu au o legătură clară între fiecare etapă a sistemului de administrare de mediu, ce complică modul de activitate a agenților economici și duce la pierderi economice pentru stat.

Sistemul de autorizare a emisiilor în aer, apă și sol este stabilit pentru agenții economici (persoană juridică), dar nu pentru fiecare instalație (sursă de poluare) care se află în acelaș amplasament sau care au emisii similare (de ex. Instituțiile publice nu sunt obligate să ia autorizație pentru emisii, chiar dacă au același sistem de cazangerie ca și un agent economic);

Lipsa unor standarde clare atât pentru autoritățile care emit autorizație de mediu, cât și pentru cei care efectuează controale de mediu și pentru agenții economici privind tehnologiile cele mai bune și disponibile (BAT) pentru îmbunătățirea procesului de producere și asigurarea calității mediului, și

¹⁷ Anuarul IPM – 2018 "Protecția mediului în Republica Moldova", pag. 36,

pentru orientarea operatorilor pe experiențele deja testate și cu reușite în implementare;
Actualmente nu există un sistem de *clasificare a agenților economici* în dependență de sursa și volumul de poluare. Toți agenții economici au același sistem de autorizare, aceeași metodologie de control și același sistem de raportare.

Lipsa unui *cadru normativ* eficient și a unui mecanism de control al emisiilor în aer, apă, sol care ar permite prevenirea poluării mediului înconjurător și/sau modificarea modului de calcul a plății pentru poluarea mediului.

Lipsa unei *proceduri clare normative și tehnice* vis-à-vis de condițiile de mediu în cazul în care instalațiile/construcțiile (sursele de poluare) sunt abandonate, sau nu pot fi supuse închiderii sau demolării. Actualmente astfel de clădiri și instalații sunt în continuare surse de poluare, dar nu sunt monitorizate în nici într-un fel.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Evoluția problemei

Conform datelor oficiale a Biroului Național de Statistică pe parcursul anilor 2010-2019 se observă o creștere constantă pe toate categoriile de activitate economică

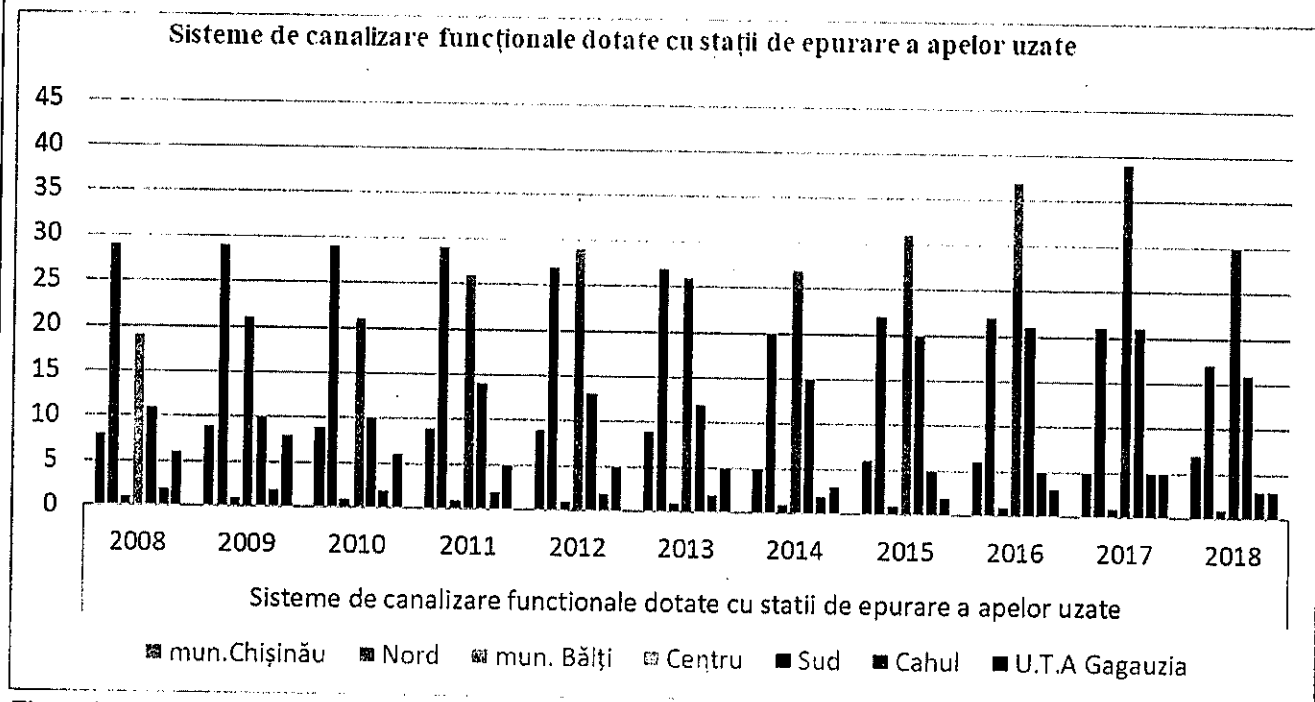
Indicii volumului producției industriale, pe Activități economice și Ani

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
0 Industrie - total	113,4	110,7	120,2	129,0	129,9	131,1	135,6	140,7	143,7
B Industria extractivă	127,2	100,3	122,6	122,9	111,6	94,3	90,2	100,3	97,4
B08 Alte activități extractive	127,2	100,3	122,6	122,9	114,7	97,3	92,8	103,2	100,7
C Industria prelucrătoare	113,9	113,2	125,2	135,9	139,0	141,5	148,1	152,2	157,1
C11 Fabricarea băuturilor	107,9	105,5	103,1	93,0	90,5	85,4	92,4	95,9	100,6
C12 Fabricarea produselor din tutun	95,6	101,3	81,6	49,3	25,3	23,2	C	C	C
C13 Fabricarea produselor textile	143,3	109,1	116,3	140,0	134,7	183,4	177,9	180,7	158,9
C14 Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	125,0	124,3	119,0	131,2	158,4	182,8	186,2	189,5	176,4
C15 Fabricarea și finisarea pielilor, fabricarea articolelor de voiași, marochinane, harnasamentelor și încălțăminte, prepararea și colorarea blănurilor	113,9	136,5	133,2	138,5	145,4	160,4	158,1	184,2	159,6
C16 Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei	130,8	110,9	100,2	120,6	142,5	214,5	239,2	271,6	233,1
C17 Fabricarea hirtiei și a produselor din hirtie	97,6	131,8	124,8	134,8	131,6	160,4	153,2	171,7	169,6
C18 Tipărire și reproducerea pe suporti a înregistrărilor	109,4	109,1	95,9	119,7	110,2	90,2	89,4	79,5	76,1
C20 Fabricarea substanțelor și a produselor chimice	104,5	112,4	93,6	133,2	167,0	198,2	186,3	196,4	203,9
C21 Fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice	72,3	103,1	169,8	155,8	182,2	179,4	192,0	142,9	154,9
C22 Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	118,3	103,7	101,7	106,2	112,7	106,4	123,8	118,2	139,4
C23 Fabricarea altor produse din minerale nemetale	107,2	100,0	121,8	125,0	126,5	114,6	119,5	137,4	128,3
C24 Industria metalurgică	118,3	102,1	116,5	133,1	109,4	104,2	110,0	117,3	127,5
C25 Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	120,0	100,5	108,6	105,8	117,3	123,2	126,7	135,3	160,6
C26 Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice	148,9	101,2	114,3	112,3	111,5	105,6	92,1	81,4	95,6
C27 Fabricarea echipamentelor electrice	147,7	103,8	125,3	193,3	259,3	214,8	297,7	345,2	320,3
C28 Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	135,2	117,1	101,7	98,8	114,2	120,7	125,5	90,0	78,1
C29 Fabricarea autovehiculelor, a remorcilor și semiremorcilor	120,4	185,6	311,6	290,3	328,1	516,8	587,6	924,2	1 116,2
C31 Fabricarea de mobila	111,9	103,1	108,3	116,4	120,2	153,3	152,7	167,1	186,8
C32 Alte activități industriale n.c.a.	26,7	18,8	32,3	36,7	58,2	58,7	71,0	84,0	91,3
C33 Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor	90,2	20,5	129,4	169,2	176,9	147,8	136,3	144,8	157,0

Tabelul 7: Indicii volumului producției industriale; Sursa: Biroul Național de Statistică al Moldovei.

Una din problemele de mediu menționate este: **poluarea apei de la deversările de ape uzate în recipientele naturale**, fiind totodată una din problemele majore a Republicii Moldova.

Potrivit art. 22, alin. (5¹) al Legii nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, în cazul în care apele uzate evacuate în rețelele publice de canalizare nu corespund cerințelor impuse de operator în acordul de preluare a apelor uzate, consumatorii, cu excepția celor casnici, au obligația să monteze stații proprii de epurare sau de preepurare a apelor uzate.

Figura 9: Sisteme de canalizare funcționale dotate cu stații de epurare a apelor uzate

Sursa: Banca de date statistice a Moldovei

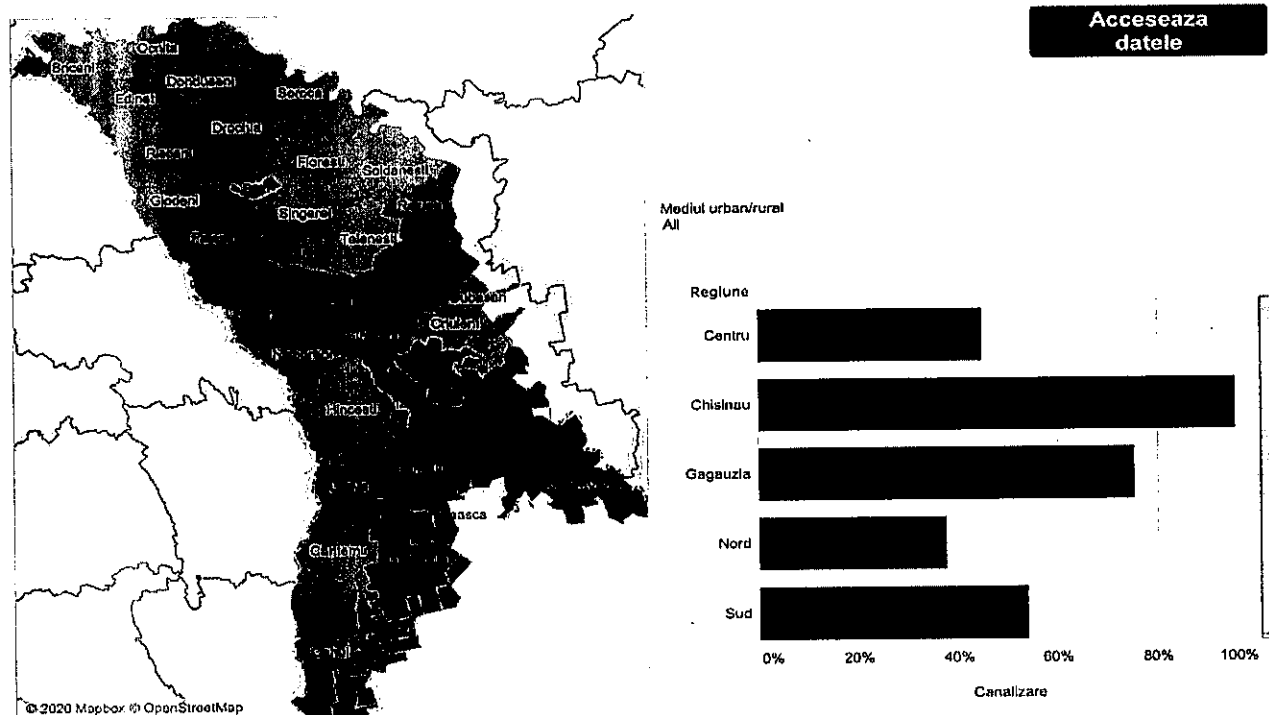
În cazul sistemelor de canalizare existente nu toate dispun de stații de epurare, astfel încât apele uzate să fie supuse procesului de epurare. Cea mai bună situație referitor la dotarea cu stații de epurare, actualmente este în UTA Găgăuzia, unde toate cele 5 sisteme de canalizare dispun de stații de epurare. În mun. Chișinău una din cele zece sisteme existente nu dispune de stație de epurare, iar în mun. Bălți sistemul de canalizare din una din localitățile rurale din componența municipiului nu este conectată la stația de epurare¹⁸.

¹⁸ Notă Analitică în baza datelor statistice, Sistemele de aprovizionare cu apă și canalizare în profil teritorial, pag. 17, https://statistica.gov.md/public/files/publicatii_electronice/Note_analitice_teritorial/Nota_Canalizare.pdf

Dotarea fondului locativ cu canalizare în anul 2018..

Figura 10: Dotarea fondului locativ cu canalizare în anul 2018, Sursa: Banca de date statistice a Moldovei;
<https://public.tableau.com/profile/statistica.md#!/vizhome/Dotareafonduluilocativinanul2018/Story3>

Reieșind din datele statistice furnizate de către Biroul Național de Statistică a Republicii Moldova mun. Chișinău, mun. Bălți și UTA Găgăuzia sunt dotate cu sisteme de canalizare în proporție mai mult de 60% din suprafața unității administrativ teritoriale.

Deși, există obligația de montare a propriei stație de preepurare, această obligație nu este executată de către toți agenții economici. Datele Biroului Național de Statistică demonstrează volumul înalt de emisii de poluanți în ape din sursele agenților economici.

Mai mult ca atât, la momentul actual nu există nici o obligație a agenților economici de a implementa un sistem de auto monitorizare a emisiilor de substanțe poluante atât în aer, sol și apă cât și cantitatea de deșeuri generate din activitățile economice.

Evacuarea unor substanțe poluante cu apele reziduale în obiectivele acvatice de suprafață

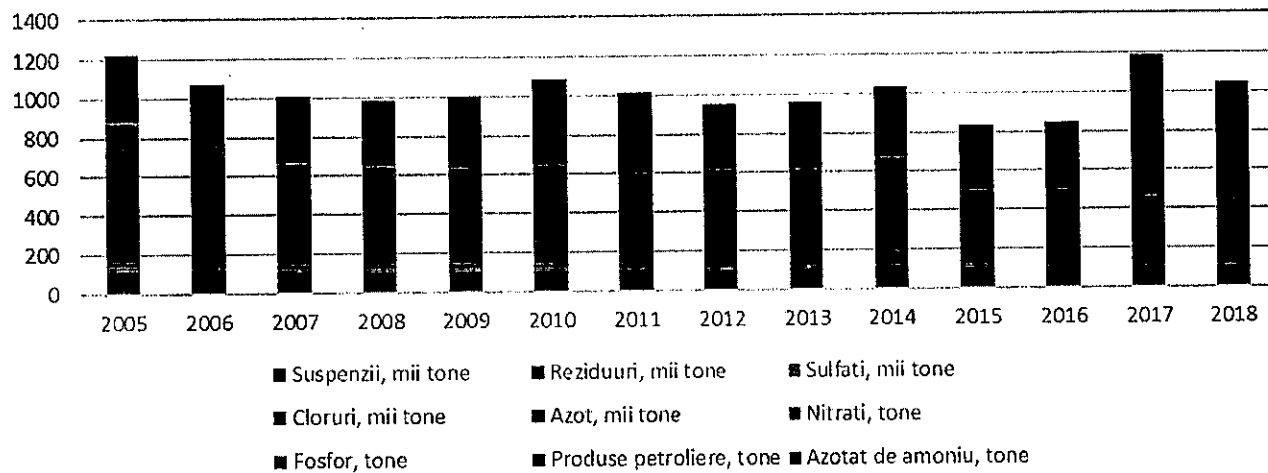

Figura 11: Evacuarea substanțelor poluante de către sursele staționare ale agenților economici

Sursa: Biroul Național de Statistică a Moldovei

Analizând datele Biroului Național de Statistică, putem concluziona că emisiile în mediul înconjurător a substanțelor poluante se manifestă prin aceleași valori pe o perioadă de mai mult de zece ani. Deși, a existat o tendință de micșorare a volumului emisiilor, constatăm că acestea se mențin în continuare în aceiași parametri. Cu toate acestea, observăm creșterea considerabilă în ultima perioadă a volumului de fosfor și azotat de amoniu emis în bazine acvatice.

Atragem atenție că începând cu anul 2018, din mai multe motive, tehnice și instituționale s-a redus considerabil capacitatea de monitorizare a factorilor de mediu, ceea ce nu permite să cunoaștem realitatea emisiilor în aer, apă și sol.

Un alt element care poluează mediul sunt **deșeurile solide**, deșeurile din activitatea economică și deșeurile toxice. Deși *Legea privind deșeurile nr.209/2018* este în vigoare, gestionarea deșeurilor este încă la etapa de organizare. Cantitățile colectate sunt mari, iar procesul de reciclare este doar la 10% per țară.

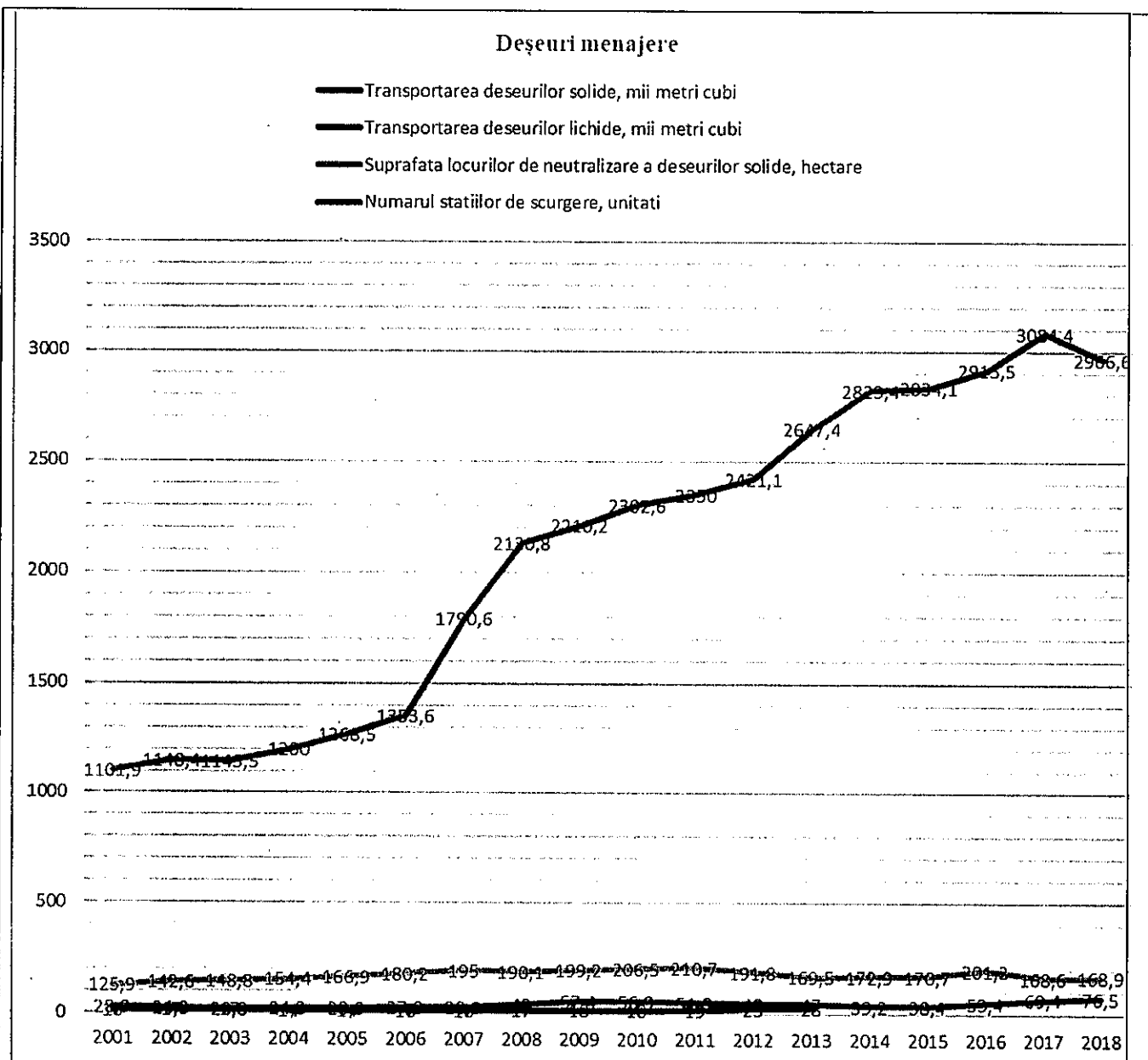
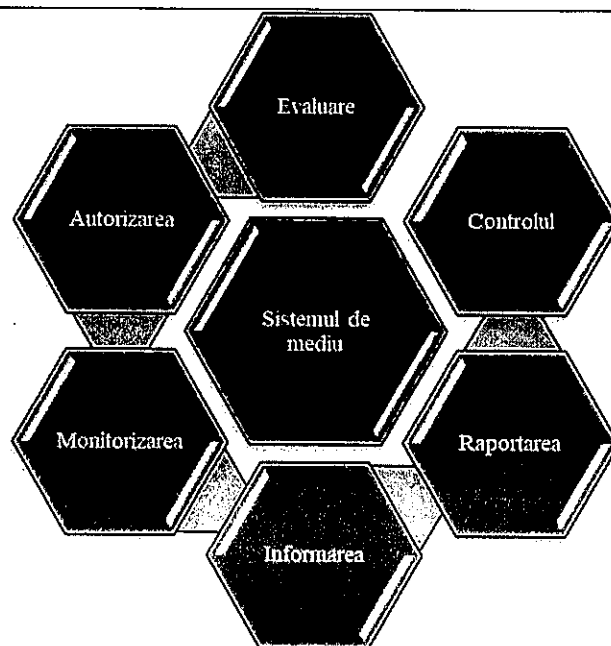

Figura 12: Gestionarea deșeurilor, anii 2010-2018; Sursa: Biroul Național de Statistică a Moldovei

Sistemul de mediu este compus din câteva elemente interdependente, cum ar fi *evaluarea elementelor de mediu, autorizarea folosirii resurselor naturale, monitorizarea procesului de poluare a mediului, raportarea emisiilor în aer, apă, sol, cantităților de deșeuri, etc., informarea publicului și autorităților și nu în ultimul rând controlul*. Toate aceste elemente sunt interconectate și depind de calitatea rezultatelor și procesului de realizare. Fiecare element este bază pentru următorul element.

Figura 13: Diagrama sistemului de mediu

Calitatea mediului se va îmbunătăți, poluarea se va reduce considerabil, speranța de viață a persoanelor se va mări doar atunci când toate elementele vor fi funcționale, vor avea legătură între ele și vor avea aceeași abordare. Trebuie de recunoscut, că sistemul dat la momentul actual, nu este funcțional din cauza că are componente atât din sistemul European cât și din sistemul vechi sovietic.

Posibilele consecințe în cazul în care nici o acțiune nu va fi întreprinsă

În cazul în care, nu va fi întreprinsă nici o acțiune în sensul transpunerii **Directivei 2010/75/UE din 24 noiembrie 2010 privind emisiile industriale** și **Directivei 2015/2193 din 25 noiembrie 2015 privind limitarea emisiilor în atmosferă ale anumitor poluanți proveniți din instalațiile medii de ardere** rezultate din activitatea economică-industrială a agenților economici, pot surveni următoarele situații:

- ⇒ calitatea mediului, aerului, apei, solului se va înrăutăți și este foarte posibil ca situațiile cu stația de epurare din Chișinău (vara anului 2019), se va repeta în toate orașele țării;
- ⇒ impactul poluării va înrăutăți în continuare calitatea apelor de suprafață și subterane, care va duce la mărirea numărului de persoane îmbolnăvite de boli respiratorii, hepatice și cancerigene, și totodată la micșorarea rezervelor de ape subterane potabile.
- ⇒ aceleași motive vor contribui la reducerea considerabilă a serviciilor ecosistemului (cantitățile de pești în râuri, numărul animalelor și plantelor, peisajelor, etc.), ca rezultat vor fi pierderi, inclusiv în domeniul turistic, hotelier etc;
- ⇒ sistemul de producere, în mare parte nu va avea stimulare de trecere la tehnologii/echipamente mai avansate, nepoluante, energetic eficiente și prietenoase mediului, ceea ce ar însemna pierderi mari la producere și în folosirea materiei prime, produse necompetitive pe piață și reducerea opțiunilor de export în țările UE sau Ucraina, care la momentul de față la fel este în proces de transpunere a acestor Directive;
- ⇒ sănătatea și siguranța angajaților la locul de muncă va rămâne în continuare declarativă deoarece, reglementările tehnice nu există, sistem de monitorizare a calității elementelor de mediu nu se efectuează;
- ⇒ nemulțumirile în rândurile locuitorilor din preajma activităților economice cu impact asupra mediului (zgomot, miros, emisii, deversări de ape uzate, cantități de deșeuri) vor continua și ca rezultat se vor mări numărul de cauze penale împotriva agenților economici și, respectiv cu recuperarea prejudiciului cauzat.

e) *Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare; identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului.*

Cadrul juridic actual:

Cadrul normativ ce reglementează aspectele de protecție a aerului, apei și solului care sunt afectate de activitatea economică este bazat pe actele internaționale la care Republica Moldova este parte.

În baza Hotărârii Parlamentului RM nr. 399-XIII din 16 martie 1995, a fost ratificată Convenția asupra poluării atmosferice transfrontiere pe distanțe lungi (CLRTAP), adoptată la Geneva în data de 13 noiembrie 1979. La 2 aprilie 1992, Statele Părți au adoptat Protocolul la Convenția CLRTAP referitoare la controlul emisiilor de compuși organici volatili sau fluxurile lor transfrontaliere, care prevede o reducere considerabilă a emisiilor COV.

Întru executarea angajamentelor asumate în urma aderării la CLRTAP, Republica Moldova a ratificat, prin Legea nr. 1018-XV din 25 aprilie 2002, două Protocoale la Convenția dată, în particular (i) Protocolul privind metalele grele și (ii) Protocolul privind poluanții organici persistenți.

De asemenea, întru executarea prevederilor legislației de mediu în vigoare și prevederilor CLRTAP ce țin de reglementarea emisiilor de compuși organici volatili, Republica Moldova a semnat Protocolul de la Gothenburg privind combaterea acidifierii, eutrofizării și ozonului la nivelul solului, care stabilește măsuri pentru reducerea emisiilor sulfului, oxizilor de azot, COV, amoniacului și a altor substanțe nocive, care pot produce efecte nocive asupra sănătății, ecosistemelor naturale, materialelor și culturilor agricole datorită acidifierii, eutrofizării sau formării ozonului la nivelul solului.

Obiectivul principal al Protocolului este reducerea emisiilor totale de sulf, oxizilor de azot, compușilor organici volatili, amoniacului și particulelor în suspensie PM, care se va realiza prin respectarea încărcăturilor/nivelelor critice determinate (aciditate, azot nutrient, ozon, particule în suspensie PM, amoniac) și delimitarea plafoanelor naționale de emisie (SO₂, NO₂, COV, NH₃). Protocolul stabilește angajamentele țărilor concrete privind reducerea emisiilor către anul 2020 și mai târziu. Protocolul de asemenea stipulează valori limită atât pentru surse staționare cât și mobile, solicită implementarea măsurilor de control al produselor, a celor mai bune tehnici disponibile, a măsurilor de asigurare a eficienței energetice dar și utilizarea carburanților mai puțin poluanți.

⇒ Prin *Legea nr. 112/2014 pentru ratificarea Acordului de Asociere între Republica Moldova*, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, se stabilește prin Titlul IV „Cooperarea economică și alte tipuri de cooperare sectorială”, Capitolul 16 „Mediul Înconjurător”, Anexa XI, transpunerea în legislația națională a *Directivei 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 noiembrie 2010 privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării)*. Această prevedere se regăsește și în *Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2017-2019*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1472 din 30.12.2016 (Titlul IV „Cooperarea economică și alte tipuri de cooperare sectorială”, Capitolul 16 „Mediul Înconjurător”, pct. 91, acțiunea SLT11) care prevede elaborarea proiectului de Lege privind emisiile industriale.

⇒ *Legea nr. 1515/1993 privind protecția mediului înconjurător* constituie cadrul juridic de bază pentru elaborarea actelor normative speciale și instrucțiunilor în probleme aparte din domeniul protecției mediului:

- art.8, alin. (13), lit. d) și lit. e) face referire anume la îmbunătățirea performanțelor tehnice pentru reducerea noxelor evacuate în atmosferă, diminuarea poluării atmosferei cu compuși organici volatili în conformitate cu prevederile tratatelor și acordurilor internaționale în acest domeniu și elaborarea instrumentelor economice și de gospodărire pentru minimizarea deșeurilor prin utilizarea cât mai eficientă a materiei prime, reducerea folosirii substanțelor toxice, corozive și inflamabile sau înlocuirea lor cu materiale alternative interne, prin mărirea termenului de utilizare a producției și

prin reciclarea ei;

- art. 35, lit. b) menționează că agenții economici, deținători de terenuri agricole, indiferent de forma de proprietate, [...], având grijă de păstrarea lui pentru generațiile prezente și viitoare, în care sunt obligați să nu admită compactarea și poluarea solului cu îngrășăminte minerale și pesticide, subinundarea, înmlăștinirea, salinizarea, uscarea excesivă a terenurilor agricole, să întreprindă măsuri de prevenire și stoparea eroziunii solului, a alunecărilor de teren;

- art.47, lit. b) și lit. c) stabilește că agenții economici trebuie să asigure preepurarea apelor reziduale la nivelul standardelor stabilite înainte de deversarea lor în rețeaua de canalizare a localităților, precum și să aplice soluții tehnice pentru a asigura durabilitatea apeductelor și pentru îmbunătățirea tehnicii de irigație în scopul evitării pierderilor de apă, preîntâmpinării deteriorării solurilor și altor fenomene negative;

- art.57, lit. a) prevede ca agenții economici, indiferent de forma de proprietate, activitatea cărora este legată de surse de poluare fixe sau mobile sunt obligați să doteze liniile tehnologice cu utilaje și dispozitive de captare și neutralizare a pulberilor și gazelor nocive, să nu încalce normativele concentrației substanțelor nocive în emisii supra limitelor legal admise.

- art.71, lit. a) și lit. c) indică expres că agenții economici, indiferent de forma de proprietate, sunt obligați să retechnologizeze procesele de producție în vederea folosirii cât mai eficiente a energiei, apei și materialelor, minimalizării formării de deșeuri de orice fel precum și să creeze condiții necesare pentru prevenirea poluării accidentale a mediului cu substanțe chimice de orice fel, iar în caz de poluare a acestuia să lichideze urgent consecințele și să repare prejudiciul cauzat.

⇒ **Legea apelor nr. 272/2011** (transpune Directiva Parlamentului European și ale Consiliului nr. 2000/60/CE din 23 octombrie 2000 privind stabilirea unui cadru de politică comunitară în domeniul resurselor de apă) - crează cadrul normativ pentru monitorizarea, evaluarea, gestionarea, protecția și folosința eficientă a apelor de suprafață și a apelor subterane în baza participării publicului la evaluarea, planificarea și luarea deciziilor și, respectiv, stabilirea mecanismelor de protecție a stării apelor, prevenirea oricărei degradări ulterioare a apelor, protecția și restabilirea mediului acvatic, convergența treptată și sistematică a protecției și a gestionării lor cu cerințele europene.

⇒ **Legea nr. 1422/1997 privind protecția aerului atmosferic** - având obiectiv de păstrarea purității și ameliorarea calității aerului atmosferic - component al mediului, prevenirea și reducerea efectelor nocive ale factorilor fizici, chimici, biologici, radioactivi și de altă natură asupra atmosferei, cu consecințe nefaste pentru populație și/sau mediul înconjurător:

- art.13, lit. b) obligă persoanele fizice și juridice care desfășoară activități de producție generatoare de emisii poluante în aerul atmosferic să întreprindă măsuri în scopul reducerii emisiilor de poluanți;

- art.20, alin. (5) Persoanele fizice și juridice care desfășoară activități de producție la obiectivele generatoare de poluanți sunt obligate să doteze sursele de poluare, indiferent de termenul dării lor în exploatare, cu instalații, utilaje și aparate pentru purificarea emisiilor.

⇒ **Legea nr. 209/2016 privind deșeurile** (transpune Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind deșeurile) - stabilește bazele juridice, politica de stat și măsurile necesare pentru protecția mediului și a sănătății populației prin prevenirea sau reducerea efectelor adverse determinate de generarea și gestionarea deșeurilor și prin reducerea efectelor generale ale folosirii resurselor și creșterea eficienței folosirii acestora.

- Art. 12 al Legii stabilește cerințele generale privind gestionarea deșeurilor prin aplicarea principiului de responsabilitate extinsă a producătorului care reprezintă totalitatea de obligații impuse producătorilor, fie individual, fie colectiv, pentru recuperarea și valorificarea/reciclarea produselor scoase din uz. Activitățile pentru aplicarea responsabilității extinse a producătorului vizează măsurile de acceptare a produselor returnate și a deșeurilor care rămân după utilizarea respectivelor produse, precum și gestionarea ulterioară a deșeurilor și asigurarea financiară pentru aceste activități.

- ⇒ **Legea nr. 116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase** - stabilește bazele juridice, economice și sociale pentru asigurarea funcționării obiectelor industriale periculoase în condiții de securitate și fiabilitate și are scopul de prevenire a avariilor la obiectele industriale periculoase, de asigurare a pregătirii agenților economici care desfășoară activități la aceste obiecte în vederea localizării și lichidării efectelor produse de avariile industriale și de catastrofele cu caracter tehnogen, precum și de protecție a populației și a mediului înconjurător.
- Art.16 din legea sus menționată reglementează faptul că agentul economic care deține un obiect industrial înregistrat periculos conform anexei nr. 1 este obligat să efectueze asigurarea de răspundere pentru prejudiciile cauzate vieții, sănătății sau bunurilor altor persoane, precum și mediului înconjurător, în caz de avarie la obiectul industrial periculos, în conformitate cu actele legislative și cu alte acte normative.

La nivelul documentelor de politici sunt stabilite următoarele obiective strategice:

- ⇒ **Strategia de mediu pentru anii 2014-2023 și Planul de acțiuni** pentru implementarea acesteia, aprobată prin HG nr. 301/2014. Conform pct. 45 alin. (2), Strategia stabilește țintele sectoriale de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră față de scenariul liniei de bază: cu 25% în sectorul energetic; cu 20% în sectorul locativ și cel industrial; cu 15% în sectorul transporturilor și cel al deșeurilor (prin recuperarea biogazului); cu 25% sechestrarea bioxidului de carbon în utilizarea terenurilor, schimbarea destinației de utilizare a terenurilor și gospodăria silvică. În conformitate cu pct. 12 din Planul de acțiuni menționat *supra*, Ministerul Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului va elabora proiectul de lege cu privire la autorizația integrată de mediu (armonizat cu Directiva 2010/75/UE a Parlamentului European și al Consiliului din 24 noiembrie 2010 privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării)).
- ⇒ **Strategia de dezvoltare cu emisii reduse a Republicii Moldova până în anul 2030 și Planul de acțiuni**, aprobată prin HG nr. 1470/2016. Obiectivul general al Strategiei constă în reducerea necondiționată, până în anul 2030, a emisiilor totale naționale de gaze cu efect de seră nete cu nu mai puțin de 64% comparativ cu nivelul anului 1990, în susținerea efortului global de menținere a tendinței de creștere a temperaturii medii globale, până în anul 2100, în limita de până la 2°C. Obiectivul de reducere a emisiilor ar putea crește până la 78% în mod condiționat – în conformitate cu un acord global, care ar aborda teme importante, așa ca resursele financiare cu costuri reduse, transferul de tehnologii și cooperarea tehnică, accesul la toate în măsură corespunzătoare cu provocările schimbării globale a climei. **Obiectivul specific 4. Reducerea necondiționată, până în anul 2030, a emisiilor de gaze cu efect de seră provenite din sectorul industrial cu 45% și reducerea de gaze cu efect de seră condiționată până la 56% comparativ cu anul 1990.**

Deși, cadrul normativ în vigoare reglementează, practic, toate domeniile de mediu, acestea nu corespund pe deplin tratatelor internaționale de mediu la care Republica Moldova este parte și nu asigură gestionarea adecvată a resurselor naturale pentru a preveni poluarea mediului și dreptul la un mediu sănătos, impunându-se perfecționarea acestuia. Ceea ce reiese și din necesitatea alinierii legislației naționale la **Directiva 2010/75/UE** privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării) și **Directiva 2015/2193** din 25 noiembrie 2015 privind limitarea emisiilor în atmosferă ale anumitor poluanți proveniți din instalațiile medii de ardere .

- ⇒ **Directiva nr. 2010/75/UE și Directiva nr. 2015/2193** vizează prevenirea emisiilor în atmosferă, apă, sol prin elaborarea unui cadru general bazat pe autorizarea integrată de mediu atât pentru instalațiile mari și medii, ceea ce ar însemna că autorizațiile trebuie să fie emise în baza evaluării performanțelor de mediu a instalațiilor pentru a evita trecerea poluării de la o componentă a mediului, cum ar fi aerul, apa sau solul, la alta. Ar trebui să se acorde prioritate prevenirii poluării prin intervenții la sursă și prin garantarea utilizării și a gestionării prudente a resurselor naturale.

Directiva 2010/75/UE se referă la reducerea poluării din diferite surse industriale din Uniunea Europeană. Aceasta se bazează pe câteva principii, și anume o abordare integrată pentru a preveni poluarea, aplicarea celor mai bune tehnici disponibile pentru reducerea emisiilor, protecției solului,

controlul aplicării prin inspecții și participarea publicului, acoperind următoarele activități industriale: energia, producția și prelucrarea metalelor, mineralele, substanțele chimice, gestionarea deșeurilor și alte sectoare, cum ar fi producția de celuloză și de hârtie, abatoarele și creșterea intensivă a păsărilor de curte și a porcilor.

Toate instalațiile care intră sub incidența directivelor trebuie să prevină și să reducă poluarea aplicând cele mai bune tehnici disponibile (BAT), utilizarea eficientă a energiei, prevenirea și gestionarea deșeurilor și măsuri de prevenire a accidentelor și de limitare a consecințelor acestora. Instalațiile pot funcționa numai dacă dețin o autorizație și trebuie să respecte condițiile prevăzute în ea, ultima fiind un document amplu juridico-tehnic.

Concluziile adoptate privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) servesc drept referință pentru stabilirea condițiilor de autorizare. Valorile-limită de emisie trebuie stabilite la un nivel care să garanteze că emisiile de poluanți nu depășesc nivelurile asociate utilizării BAT. Cu toate acestea, valorile-limită pot depăși aceste niveluri dacă se demonstrează că acest lucru ar conduce la costuri disproporționate în comparație cu beneficiile pentru mediu.

Necesitatea elaborării și adoptării proiectului Legii privind emisiile industriale reiese nu doar din obligația armonizării legislației naționale cu cea a Uniunii Europene sau la Convențiile internaționale la care RM este Parte, dar și de atingere a obiectivului privind crearea unui sistem integrat de prevenire și control al poluării.

Legislația actuală a R. Moldova în ceea ce privește procedura de inspecție și control al activităților industriale, *nu acordă prioritate intervențiilor la sursă și nici nu prevede un mecanism eficient care ar stabili starea de contaminare a componentelor de mediu până și după încetarea desfășurării activității industriale.*

Dat fiind faptul că legislația națională *nu conține reglementări privind obligația operatorului în situația în care, activitatea implică utilizarea, producerea sau emisia de substanțe periculoase* (luând în considerare posibilitatea de contaminare a solului și a apelor subterane pe amplasamentul instalației), *de a asigura o evaluare adecvată a stării sitului* (inclusiv starea solului și a subsolului, a resurselor de apă și ape subterane, aerului, florei și faunei, ecosistemelor și resurselor naturale, bunurilor materiale și patrimoniului cultural) și *de a prezenta autorității competente un raport privind situația de referință*, autoritatea competentă cu funcție de control, *nu poate face o comparație cuantificată a stării componentelor de mediu la etapa inițială cu cea care este la momentul încetării definitive a activității.*

Lipsa unui mecanism juridic care *să determine impactul activității industriale asupra mediului*, influențează în mod direct forma de răspundere a operatorului economic. La momentul actual, nu există temei legal de a *obliga operatorul să ia toate măsurile necesare în vederea îndepărtării, controlului, limitării sau reducerii substanțelor periculoase relevante*, astfel încât amplasamentul, ținând seama de utilizarea sa actuală sau de utilizările viitoare aprobate potrivit prevederilor legislației specifice, să nu mai prezinte un risc pentru mediu și sănătatea umană după încetarea definitivă a activității.

Este de menționat faptul că *actualmente sistemul de acordarea a autorizațiilor de mediu nu prevede o abordare integrată*. Unii agenți economici, care generează emisii în apă, aer, sol sunt obligați să primească diferite tipuri de autorizații (de emisie în atmosferă, de folosință specială a apei, de evacuare a apelor uzate, de gestionare a deșeurilor, etc.), fapt ce nu este optim pentru solicitant. Sistemul actual de eliberare a autorizațiilor nu asigură întocmai transparența decizională.

Sistemul actual nu oferă o posibilitate juridică pentru operatori ca acestea *să aplice cele mai bune tehnici disponibile (BAT)* care ar contribui la o calitate mai mare a produsului/serviciului și o reducere a emisiilor de poluanți în apă, sol, aer și generarea de deșeuri.

Legea privind emisiile industriale va completa aceste goluri legislative și va garanta protecția mediului înconjurător la orice etapă de desfășurare al activității industriale, chiar și după încetarea acestora.

Scutirea mizericordie

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

- 1) reducerea emisiilor de substanțe poluante în aerul atmosferic (CO_x, NO_x, SO₂, particule în suspensie, metale grele, COV, HAP) rezultate din activitățile industriale în conformitate cu principiul „poluatorul plătește” și a măsurilor de prevenire a poluării;
- 2) îmbunătățirea calității apei prin reducerea deversărilor de (metale grele, CBO₅, CCOCr, produse petroliere, etc.) generate de către activitățile din sectorul industrial;
- 3) scăderea morbidității în rândurile persoanelor expuse la concentrații crescute ale poluanților în atmosferă;
- 4) scăderea numărului de accidente și incidente industriale și limitarea consecințelor acestora;
- 5) reducerea cantităților de deșeuri generate și creșterea gradului de reciclare/valorificare pentru toate tipurile de deșeuri;
- 6) diminuarea poluării transfrontaliere provenită din activitățile industriale;
- 7) îmbunătățirea, eficientizarea și simplificarea procesului de autorizare, monitorizare și control al activităților industriale;
- 8) creșterea nivelului de coordonare și informare între autoritățile publice, agenții economici, cetățenii, inclusiv statele vecine, prin aplicarea unor sisteme de monitorizare, notificare, furnizare a informației eficiente în procesul autorizării integrate de mediu.
- 9) modernizarea întreprinderilor prin aplicarea celor mai bune tehnici disponibile (BAT) – conform datelor disponibile;
- 10) micșorarea volumului de apă potabilă folosit în sectorul industrial prin implementarea mecanismelor de circuit închis al apelor;
- 11) creșterea numărului operatorilor care vor deține stații de preepurare locală funcțională;
- 12) crearea sistemului integrat și trasabil între estimarea nivelului de emisii, autorizarea folosirii resurselor naturale, auto-monitorizarea, controlul modului de executare a condițiilor/măsurilor stabilite în autorizații, raportarea emisiilor și plata pentru poluarea mediului în scopul reducerii impactului asupra activității agenților economici și a pierderilor economice;

Întrebări frecvente

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Opțiunea 0 – de a nu face nimic

Această intervenție normativă este determinată, în special de necesitatea instituirii unui mecanism de interacțiune între instituțiile statului, abilitate cu funcții de reglementare și control în domeniul vizat și agenții economici care cad sub incidența criteriilor prevăzute de Directiva 2010/75/UE și Directiva 2015/2193, ținându-se cont de efectele pe care le pot avea emisiile de poluanți asupra sănătății publice, a biodiversității, a ecosistemelor și a mediului înconjurător.

Potrivit descrierilor din compartimentul 1. „Definirea problemei”, emisiile de poluanți în aer, apă, sol și generarea de deșeuri duc la poluarea mediului înconjurător, atât la nivel național cât și transfrontalier. Prin urmare, în situația netranspunerii Directivelor 2010/75/UE și 2015/2193/UE și neaprobării Legii privind emisiile industriale impactul cauzat va fi următorul:

- 1) existența unor prevederi depășite și neconcordante în actualul cadru normativ;
- 2) lipsa unui sistem integrat de prevenire și control al poluării mediului înconjurător, în special prin monitorizarea sistematică și eficientă al emisiilor în aer, apă și sol ;
- 3) stoparea introducerii tehnologiilor/echipamentelor performante și dezvoltarea unei manipulări incorecte și neprietenoasă mediului a activităților economice pentru întreg teritoriul al Republicii Moldova;
- 4) lipsa unui instrument practic (raportul privind situația de referință) care va permite, o comparație

cuantificată între starea amplasamentului în raport și starea amplasamentului în momentul încetării definitive a activităților, pentru a evalua dacă s-a produs o creștere semnificativă a poluării solului sau a apelor subterane;

- 5) lipsa unui plan național de tranziție pentru reducerea treptată a emisiilor totale anuale de la instalațiile existente și pentru stabilirea/aprobarea valorilor-limită ale emisiilor pentru aceste instalații.

Mai mult ca atât, **Opțiunea 0** nu va asigura îndeplinirea angajamentelor asumate în Acordul de Asociere între Republica Moldova, și Uniunea Europeană, Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, ratificat prin Legea nr. 112/2014, fapt ce va înrăutăți imaginea Republicii Moldova pe plan internațional. Totodată, Opțiunea 0 ar produce efecte negative asupra cooperării economice a Republicii Moldova cu UE (dezavantaj competitiv și reducerea posibilităților de accesare pe piața europeană) și posibilități reduse de dezvoltare economică verde.

Având în vedere cele menționate și posibilele consecințe în cazul în care nici o acțiune nu va fi întreprinsă, opțiunea „*A nu face nimic*” - *nu este realistă*.

b) *Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea țin seama de cauzele problemelor, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligatii ce se doresc să fie aprobate*

Opțiunea I (recomandată) constă în elaborarea și promovarea proiectului *Legii privind emisiile industriale*.

Proiectul Legii privind emisiile industriale instituie un cadru juridic destinat autorizării și controlului integrat al emisiilor rezultate din activitățile industriale și economice ale agenților economici în vederea prevenirii sau, în cazul în care aceasta nu este posibilă, reducerii emisiilor în aer, apă și sol, promovării dezvoltării tehnologiilor prin aplicarea celor mai bune tehnici disponibile, precum și prevenirii generării de deșeuri, pentru a se atinge un nivel înalt de protecție a mediului.

Proiectul de lege privind emisiile industriale vine cu un concept nou în procesul de emitere al autorizațiilor de mediu și introduce prevederi noi în atingerea următoarelor obiective:

- crearea unui sistem coordonat al procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, eliberarea autorizației integrate de mediu, auto-monitorizarea din partea agenților economici, raportarea integrată și controlul integrat al emisiilor în aer, apă și sol;
- garantarea accesului publicului la informația privind eliberarea autorizațiilor de mediu;
- eficientizarea cooperării cu celelalte state în vederea reducerii emisiilor industriale;
- determinarea rolului, responsabilităților, drepturilor și obligațiilor autorităților publice și al agenților economici în procesul autorizării integrate de mediu și autorizării de mediu;
- realizarea angajamentelor asumate în cadrul tratatelor internaționale și acordurilor, la care Republica Moldova este parte;
- stabilirea operatorilor pentru care e necesar obținerea autorizației integrate de mediu sau a unei autorizații de mediu;
- instituirea procedurii și modul de aplicare a celor mai bune tehnici disponibile pentru fiecare tip de activitate;
- reglementarea procedurii efectuării controlului de mediu privind respectarea cerințelor din autorizația integrată de mediu;

Proiectul legii va reglementa procedura de emitere și durata autorizației integrate de mediu, autorizației de mediu și notificărilor, condiții pentru efectuare controlului de mediu în dependență de categoria de autorizare, stabilește criteriile pentru aplicarea BAT și condițiile de aliniere la cerințele de mediu. Aceste diferențe sunt bazate pe categoriile de activități / instalații realizate de agenții economici. Clasificarea în 2 grupuri se face în dependență de volumul de emisii în aer, apă și sol și este bazat pe reglementarea diferențiată a condițiilor de autorizare, efectuarea controlului în baza autorizațiilor,

condițiilor de aplicare a BAT, a planurilor de aliniere și a sistemului de raportare. Aceste reglementări ies din volumele de emisii în aer, apă și sol prevăzute în Anexa 1 (instalațiile mari de ardere), emisiile pentru instalațiile cu volum mediu sunt incluse în Anexa 2. Sub incidența volumelor prevăzute de Anexa 1 sunt identificate la moment 118 companii, conform datelor colectate de MADRM.

Numărul agenților economici, activitatea cărora se încadrează în lista activităților industriale din Anexa nr. 1 a Directiva 2010/75/UE

Categoriile de activități industriale	Soluționează	No. agenți economici
Activități industriale	Suma activităților industriale	Activități industriale
Activități industriale	Activități industriale	Activități industriale
1.Industrii producătoare de energie	- arderea combustibililor în instalații cu o putere mai mare sau egal cu 50 MW; -rafinarea țițeiului și a gazului; -producerea cocsului, etc.	10 agenți economici; (37 instalații)
2.Producerea și prelucrarea metalelor	-prelucrarea metalelor feroase și neferoase; -producerea fontei și a oțelului (2 tone/oră, etc.	10 agenți economici (13 instalații)
3.Industria minereurilor	producerea de ciment, var și oxid de magneziu; -fabricarea sticlei; -topirea substanțelor minerale; -fabricarea produselor de ceramică; etc	18 agenți economici (22 instalații)
4.Industria chimică	-producerea compușilor chimici organici și anorganici; -fabricarea produselor farmaceutice; -fabricarea produselor fitosanitare, -producerea de îngrășăminte, etc;	28 agenți economici (38 instalații)
5.Gestionarea deșeurilor	-eliminarea sau recuperarea deșeurilor periculoase; -eliminarea sau recuperarea deșeurilor în instalații de incinerare sau coincinerare a deșeurilor, etc;	16 agenți economici (18 instalații)
6.Alte activități	-producerea celulozei din lemn și a hârtiei; -vopsirea fibrelor (peste 10 tone/zi); -exploatarea abatoarelor (50 tone/zi); -prelucrarea laptelui (200 tone/zi); -creșterea intensivă a păsărilor, porcilor etc.	36 agenți economici (42 instalații)
TOTAL		118 agenți economici 170 instalații

Notă: Datele sunt preliminare, reieșind din informația existentă la moment.

De asemenea, proiectul legii stabilește procedurile și modalitățile aplicate în cadrul relațiilor dintre autoritățile publice, persoane juridice și fizice în procesul autorizării și controlului integrat al emisiilor generate de activitățile industriale și economice pentru asigurarea prevenirii sau minimizării, la etapele inițiale, controlul activităților pentru care nu este necesară eliberarea autorizațiilor integrate de mediu, dar se emit autorizații de mediu, acestea din urmă la fel fiind supuse controlului de mediu.

Ținând cont de faptul că obiectivele de protecție a sănătății publice și a mediului nu pot fi atinse fără asigurarea reducerii emisiilor provenind din activitățile industriale, proiectul de lege vine să protejeze mediul prin stabilirea unor valori limită de emisie pentru instalațiile industriale mari și medii și pentru substanțele poluante determinate. Astfel, acest proiect de lege reglementează obligația autorităților de resort de a stabili prin autorizația integrată de mediu/autorizația de mediu, valori limită de emisie care, vor asigura că în condiții normale de funcționare, emisiile nu vor depăși nivelurile de emisie asociate

celor mai bune tehnici disponibile. Aspectul inovativ al proiectului de lege ține de faptul că valorile limită de emisie pentru substanțe poluante se vor determina în punctul în care emisiile părăsesc instalația (la filtru /coș) și la determinarea acestor valori nu se va lua în considerare nici o diluare care intervine înainte de acest punct (actualmente măsurarea emisiilor în aer se face la nivelul solului la o distanță de 30 m de la sursă).

Un alt aspect nou abordat prin proiectul de lege ține de reglementarea situației de încetare definitivă a activității unei instalații industriale. În prezent, odată cu încetarea activității economice, construcțiile, instalațiile ce nu sunt demontate/demolate și eliminate rămân în continuare surse de poluare, iar agentul economic nu are obligația de a elimina sursa de poluare și nici nu poartă răspundere pentru acțiunile de poluare. Conform proiectului operatorul la data încetării definitive a activităților și în cazul în care contaminarea solului și a apelor subterane din cadrul amplasamentului prezintă un risc semnificativ pentru sănătatea publică sau pentru mediu ca urmare a desfășurării activităților autorizate, va avea obligația de a lua toate măsurile necesare în vederea îndepărtării, controlului, limitării sau reducerii substanțelor periculoase, astfel încât amplasamentul, ținând seama de utilizarea sa actuală sau de utilizările viitoare aprobate potrivit prevederilor legislației specifice, să nu mai prezinte un astfel de risc. În caz de imposibilitate a îndeplinirii obligațiilor prevăzute mai sus, operatorul va pregăti un plan de activitate pentru compensarea daunelor, ceea ce va pune capăt problemelor de mediu generate de amplasamentele contaminate, cu care se confruntă la moment Moldova.

În urma aprobării proiectului de act normativ se va aplica o abordare integrată de prevenire și control al emisiilor în aer, în apă și în sol, de management al deșeurilor, de eficiență energetică și de prevenire a accidentelor industriale, ceea ce presupune că controlul activităților industriale va fi realizat în ansamblu și nu în mod separat.

Menționez, că Opțiunea I va permite modernizarea instalațiilor existente ale agenților economici treptat, prin acordarea unui termen de tranziție (până la maxim 10 ani în funcție de specificul întreprinderii) și aprobarea unui plan individual de conformare cu cerințele Legii privind emisiile industriale și adoptarea celor mai bune tehnici disponibile pentru fiecare tip de activitate. Persoanele juridice ce vor deține autorizație de emisie în aer, apă, și sol (deșeuri) la momentul intrării în vigoare a Legii, vor activa în baza autorizației existente pe tot termenul de valabilitate a acesteia.

Autorizațiile de emisie în aer, apă și sol (deșeuri) vor fi eliberate pe perioade diferite: operatorii cu instalații mari incluse în Anexa nr. 1 din Lege vor beneficia de autorizații integrate **pe termen de 12 ani** cu perioada de control la fiecare 3 ani; pentru operatorii care dețin instalații medii (Anexa nr. 2) autorizația de emisii se va elibera **pentru 6 ani** cu perioada de control la fiecare 3 ani. Celelalte activități economice care au un impact nesemnificativ asupra mediului, vor fi supuse sistemului de autorizare stabilit în cadrul normative existent, cu stabilirea unui set de recomandări/măsuri privind conformarea cadrului normativ de mediu. Acestea din urmă nu sunt supuse controlului de mediu. În baza sistemului de autorizări și lista de recomandări/măsuri, agenții economici vor prezenta rapoarte de mediu anuale, în baza cărora se va calcula plata pentru poluarea mediului.

Legea privind emisiile industriale prevede stabilirea unei perioade de tranziție pentru conformarea cu prevederile Legii. Astfel autoritățile publice în comun cu operatorul vor stabili/aproba perioada de tranziție precum și valorile limită de emisie mai puțin stricte în dependență de tipul activității economice și tipul instalației.

Un rol important în acest proces îl va avea însuși agentul economic care va prezenta un plan de adaptare a întreprinderii la noile cerințe, un raport privind situația de referință care, după aprobarea de către autoritatea competentă (Agenția de Mediu), va face parte integrantă din condițiile de autorizare. Planul de adaptare va stabili măsurile care trebuie luate în ceea ce privește operațiunile relevante la locul instalației și orarul îndeplinirii noilor cerințe. La acordarea perioadei de tranziție, autoritatea competentă va lua în considerare durata autorizației existente după intrarea în vigoare a Legii privind emisiile industriale.

Legea urmărește de asemenea instituirea unor mecanisme eficiente de coordonare și informare între autoritățile publice, agenții economici, cetățenii, inclusiv statele vecine, prin crearea unor sisteme de monitorizare, notificare, furnizare a informației cu privire la autorizațiile integrate de mediu. În acest scop urmează a fi creat un sistem informațional integrat de mediu, orientat spre modernizarea și simplificarea procedurii de colectare, schimb și folosire a datelor și informațiilor necesare pentru elaborarea și implementarea politicii de mediu. Acesta va conecta toate registrele, cadastralele și bazele de date ținute de către autoritățile de mediu, cât și de alte instituții, inclusiv datele și informațiile privind starea mediului, nivelul de poluare, impactul asupra mediului și răspunsurile către societate. Ținerea și actualizarea acestui sistem vor fi asigurate de către Agenția de Mediu, în colaborare cu toate instituțiile de mediu din țară. Aceasta fiind și o direcție de acțiune stabilită prin Strategia de mediu 2014 – 2023.

Ratificarea în martie 1995 a Convenției asupra poluării atmosferice transfrontiere pe distanțe lungi (CLRTAP), adoptată la Geneva în data de 13 noiembrie 1979, și ulterior a Protocoalelor la această convenție, Semnarea Acordului de Asociere RM-UE și aprobarea Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere, impune crearea unor condiții prielnice la nivel național, în vederea respectării cerințelor de mediu, inclusiv cooperării transfrontaliere și aplicarea principiilor dezvoltării durabile. Astfel, Republica Moldova are sarcina de a-și perfecționa legislația națională în scopul armonizării acesteia cu legislația UE și cu instrumentele internaționale menționate în anexa XI la Acord. Potrivit planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere RM-UE, RM are obligația de a transpune în dreptul național prevederile Directivelor 2010/75/UE și 2015/2193/UE. Prin urmare opțiunea I din AI este axată pe transpunerea acestor angajamente în proiectul de lege privind emisiile industriale.

În contextul celor expuse, este cert faptul că Legea privind emisiile industriale va avea un impact pozitiv asupra stării componentelor de mediu și asigurarea protecției mediului înconjurător, a condițiilor de viață mai bune pentru cetățeni, contribuind la dezvoltarea sectorului economic și facilitarea desfășurării activităților industriale conform cerințelor europene.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunea II (alternativă) - reglementarea domeniului de protecție a aerului în baza unor modificări generate în Legea nr. 1422 din 17.12.1997 privind protecția aerului atmosferic.

Este necesar de evidențiat faptul că opțiunea II (alternativă), care presupune modificarea unui act normativ cu inserarea unor prevederi noi legale privind emisiile industriale, nu va permite modernizarea instalațiilor existente ale agenților economici treptat, prin acordarea unui termen de tranziție și aprobarea unui plan individual de conformare. Acest fapt va constitui de asemenea un impediment în procesul adoptării și aplicării celor mai bune tehnici disponibile pentru fiecare tip de activitate și categorie de instalație.

Mai mult ca atât, aplicarea și implementarea opțiunei alternative, va însemna menținerea următoarelor probleme:

- bariere de ordin juridic și organizațional în implementarea legii menționate;
- bariere în vederea armonizării legislației sectoriale cu cea a Uniunii Europene;
- lipsa unei cooperări economice a Republicii Moldova cu UE (dezavantaj competitiv) și posibilități mai scăzute de dezvoltare economică ;
- stagnarea progresului tehnic și dezvoltarea unei manipulări corecte și ecologice a activităților economice pentru întreg teritoriul al Republicii Moldova.

Luând în considerare cele menționate și posibilele consecințe negative în cazul în care va fi aplicată această opțiune alternativă, calificăm opțiunea II drept una irelevantă.

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Urmare analizei efectuate, dintre *efectele negative* ale stării actuale putem evidenția:

- ⇒ Persistă riscul poluării mediului înconjurător cu diferite substanțe poluante ca rezultat al activității industriale/economice și drept urmare există impactul asupra sănătății publice și mediului;
- ⇒ Persistă riscul pentru sănătatea și securitatea angajaților, precum și a accidentelor de muncă din cauza exploatării necorespunzătoare a utilajului care nu este dotat cu unități de captare a emisiilor, lipsa echipamentului tehnic adecvat, lipsa echipamentelor de control conforme cerințelor stabilite în normele europene;
- ⇒ Posibilitatea redusă de îmbunătățire a performanței afacerii, din motivul utilizării unor tehnologii/echipamente/procese neeficiente și învechite;
- ⇒ Sistemul de control existent asupra activităților industriale nu este unul integrat și nu acordă prioritate intervențiilor la sursă;
- ⇒ Nu va fi creat un mediu concurențial loial prin reglementarea unor condiții similare pentru operatori, diferențele axându-se doar în dependență de plafoanele de activitate și potențialul risc pe care îl poartă activitatea industrială asupra mediului înconjurător;
- ⇒ La moment nu există un instrument practic care să permită, o comparație cuantificată între starea amplasamentului în raport și starea amplasamentului în momentul încetării definitive a activităților, pentru a evalua dacă s-a produs o creștere semnificativă a poluării solului sau a apelor subterane;
- ⇒ Cadrul normativ existent nu reglementează obligațiile agentului economic în situația de încetarea definitivă a activității industriale. Astfel, odată cu lichidarea întreprinderii, agentul economic, nu are obligația pentru poluarea mediului înconjurător și compensarea daunelor în caz de necesitate;
- ⇒ Nu se va îmbunătăți gradul de sensibilizare și de informare a publicului.

Efecte pozitive - Nu există efecte pozitive prin continuarea stării actuale, decât numai economisirea cheltuielilor din partea operatorilor în investiții la întreprinderi.

b) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Opțiunea I presupune elaborarea și promovarea proiectului Legii privind emisiile industriale. Intervenția propusă vine să soluționeze problemele și aspectele expuse la secțiunile 1b) și 3b) din AI.

Impactul economic

Proiectul de lege propus va avea impact asupra activității de întreprinzător, în particular asupra agenților economici, activitatea cărora se încadrează în prevederile Anexei nr. I la Directivă, deoarece operatorii vor fi obligați să elaboreze un plan de conformare la cerințele legii și respectiv, să modernizeze instalațiile existente, întrucât pentru respectarea noilor reglementări, vor fi necesare investiții și costuri de funcționare suplimentare.

Urmare a analizei efectuate, tipurile de costuri care le-ar genera transpunerea și implementarea ulterioară a Directivelor se împart în două categorii: (i) costuri pentru autoritățile publice, (ii) costuri pentru agenții economici.

Costurile pentru autoritățile publice

Costuri de formare/instruire a funcționarilor

Directiva 2010/75/UE și Directiva 2015/2193/UE conțin un nivel înalt de detalii tehnice și există probabilitatea ca transpunerea și implementarea la nivel național să implice costuri asociate cu consolidarea capacităților personalului administrației publice responsabil de punerea în aplicare a actului normativ național.

De menționat că instruirile ar putea avea loc în contextul seminarelor, vizitelor de studiu organizate și finanțate de donatorii externi prin instrumente europene destinate Țărilor Parteneriatului Estic (ex. Proiectele regionale EU4Environment, EU4Clima, EU4Business, ș.a.).

Costuri de elaborare a actelor normative subordonate legii și tehnice;

O altă modalitate ar fi auto-instruirea prin studierea materialelor și a rapoartelor la acest subiect.

Costuri în limitele bugetului de stat, asistență externă.

În linii generale, informațiile furnizate prin consultarea cu alte țări care au implementat deja prevederile Directivelor, indică faptul că costurile implicate în categoria de mai sus sunt în general considerate modeste în comparație cu costurile suportate de către operatorii economici.

(ii) Costurile pentru agenții economici**Costuri de formare/instruire a personalului**

Directiva 2010/75/UE și Directiva 2015/2193/UE conțin un nivel înalt de detalii tehnice și există probabilitatea ca implementarea la nivel național să implice costuri asociate cu familiarizarea angajaților din domeniu cu prevederile Legii privind emisiile industriale prin care vor fi transpuse Directivele.

Informații cantitative cu privire la aceste costuri sunt limitate, dar acestea sunt considerate ca moderate sau scăzute în comparație cu alte costuri asociate cu necesitatea modernizării echipamentelor conform Directivei 2010/75/UE și Directiva 2015/219.

Aceste instruiți pot fi realizate în procesele de formare a personalului, fapt ce poate duce la minimizarea costurilor.

Costurile asociate cu modernizarea/achiziționarea și instalarea de echipamente

Modernizarea/achiziționarea instalațiilor pentru a se conforma cerințelor Legii privind emisiile industriale.

Costurile asociate cu modernizarea/achiziționarea instalațiilor pentru agenții economici care cad sub incidența Anexei nr. 1 și Anexei nr. 2 a Legii privind emisiile industriale pot fi deduse utilizând experiența statelor Uniunii Europene, descrise mai jos.

Costurile asociate cu implementarea cerințelor Directivelor sunt influențate de un număr de variabile, cum ar fi:

- ⇒ dacă instalațiile industriale sunt vechi sau noi;
- ⇒ debitul anual al instalației;
- ⇒ dacă reînnoirea este deja planificată în ceea ce privește modernizarea unității;
- ⇒ ce tipuri de tehnologii sunt deja instalate și cât de apropiate sunt de cerințele Legii;
- ⇒ este necesară sau nu înlocuirea/instalarea sistemelor de monitorizare a proceselor industriale.

Atragem atenția că Legea oferă posibilitatea elaborării unui plan de tranziție pentru conformare cu prevederile noii legi, ceea ce îi oferă posibilitatea să planifice resurse financiare pentru a moderniza anumite instalații.

Costurile de raportare privind performanța/conformitatea

Experiența altor state arată că, mai multe autorități impun raportare și alte obligații periodice asupra operatorilor pentru a urmări respectarea Directivei.

Cantitativ aceste costuri urmează a fi rezumate la salariu angajaților care vor avea funcții privind furnizarea informațiilor către autoritățile control.

Costurile de autorizare

Experiența statelor din UE arată că transpunerea prevederilor Directivelor 2010/75/UE și 2015/2193 UE în legislația națională a condus la crearea procedurilor pentru emiterea autorizațiilor integrate de mediu.

În diferite țări există diferite taxe percepute de la operatori pentru eliberarea autorizațiilor/permiselor.

În Republica Moldova, agenții economici, în dependență de tipul de activitate, sunt obligați să obțină:

- Autorizație de emisie a poluanților în atmosferă;
- Autorizație de folosință specială a apei;
- Autorizație de evacuare a apelor reziduale;
- Autorizare de gestionare a deșeurilor;
- Acord de Mediu;
- Aviz de mediu;
- Avizul expertizei ecologice;

În vederea determinării costurilor necesare implementării Legii privind emisiile industriale au fost analizate informațiile disponibile, în principal, la nivelul Uniunii Europene.¹⁹

Studiul pentru analiza diferențelor de costuri ale implementării politicii Uniunii Europene²⁰ indică, că există diferențe mari în ceea ce privește timpul și costurile pe care autoritățile și companiile le investesc pentru conformarea cu prevederile Directivei 2010/75/UE privind emisiile industriale. Drept exemplu, putem menționa, că respondenții din industrie au indicat costuri care au variat de la 25.000 € la 100.000 € pentru procedura de autorizare. Costurile suportate de autoritățile, care eliberează autorizațiile integrate de mediu sunt mai mici, și în mediu constituie 2.500 € per permis.

De asemenea, aceste costuri variază de la stat la stat: pentru autoritățile din Slovenia (457.000 EUR pentru 130 de permise, adică 3.500 EUR per permis); Spania (La Rioja: 50.000 EUR pentru 20 permise, adică 2.500 EUR per permis). În Malta, sa estimat că două unități de personal cu normă întreagă la autoritatea de mediu sunt responsabile de eliberarea autorizației integrate de mediu.

În ceea ce privește timpul acordat pentru obținerea autorizației integrate de mediu, studiul arată că durata procedurii de autorizare ar putea varia de la 2 luni la 27 de luni. O durată maximă a procedurii de autorizare poate responsabiliza autoritățile și poate oferi certitudine solicitantului. Unele state, inclusiv Olanda, România și Marea Britanie, aplică deja astfel de condiții maxime.

În conformitate cu Analiza cost-beneficiu a adoptării acquis-ului comunitar de mediu <http://www.cide.ro/P%20108-109-2004%20-%20Platon%20-%20Analiza%20cost-beneficiu.pdf>.

România a solicitat o perioadă de tranziție de 13 ani, considerată ca fiind necesară pentru transpunerea și conformarea cu prevederile Directivei IPPC 96/61/EC privind controlul integrat al poluării industriale, directivă înlocuită prin Directiva 2010/75/UE, în care se indică totalul costurilor administrative, care este de 18 milioane de euro, 4,9 milioane de euro, aproximativ 27%, sunt cheltuieli de capital și 13,1 milioane de euro, circa 73%, sunt cheltuieli de operare și întreținere.

¹⁹ Analiza cost-beneficiu a adoptării acquis-ului comunitar de mediu. Costuri și beneficii ale adoptării de către România a legislației europene de protecție a mediului (<http://www.cide.ro/P%20108-109-2004%20-%20Platon%20-%20Analiza%20cost-beneficiu.pdf>); Analiza „Costs of air pollution from European industrial facilities 2008-2012” by the European Environment Agency (EEA) (<https://www.eea.europa.eu/publications/costs-of-air-pollution-2008-2012>).

²⁰ Studiu pentru a analiza diferențele de costuri ale implementării politicii UE, Un proiect din contractul-cadru al DG Mediu pentru analiza economică ENV.F.1/FRA/2010/0044, pag. 8, https://ec.europa.eu/environment/enveco/memberstate_policy/pdf/Differences%20in%20costs.pdf

Conform Analizei de conformitate a legislației Turciei cu Directiva emisii industriale [https://www.tepav.org.tr/upload/files/haber/1427475571-5.Turkey s Compliance with the Industrial Emissions Directive.pdf](https://www.tepav.org.tr/upload/files/haber/1427475571-5.Turkey%20s%20Compliance%20with%20the%20Industrial%20Emissions%20Directive.pdf), în Turcia a fost calculat, în baza numărului și specificațiilor tehnice ale instalațiilor privind controlul integrat al poluării un cost total de 20-40 miliarde EUR, în primii 10 ani de implementare. Un studiu separat a fost, de asemenea, realizat pentru a determina costurile și beneficiile conformității sectorului energetic turc care a stabilit costul reducerii emisiilor în perioada 2010-2025 și care este puțin peste 18 miliarde EUR cu prețurile din 2010, iar costul anual posibil corespunde cu 0,1% - 0,2% din PIB.

Estimarea costurilor totale:

Reieșind din estimările de mai sus, reiterăm că la această etapă nu a fost posibil să se efectueze o analiză detaliată a costurilor, pe baza informațiilor disponibile. Disponibilitatea limitată și fragmentarea datelor obținute prin consultări, plus lipsa estimărilor de costuri exacte împiedică orice analiză solidă și concluzii privind costurile necesare implementării Directivei 2010/75/UE.

Impactul social

Măsurile stabilite în proiectul actului normativ vor contribui la:

- ⇒ creșterea impactului pozitiv asupra sănătății populației ca urmare a reducerii poluării mediului înconjurător cu emisii de poluanți, inclusiv asupra angajaților agenților economici, a căror activitate este specificată în Anexa nr. I a Directivei, și a cetățenilor care locuiesc nemijlocit în apropiere;
- ⇒ modernizarea procesului de producere/activitate a agenților economici, va eficientiza activitatea acestora și va îmbunătăți condițiile de muncă;
- ⇒ reducerea riscului de accidente și limitarea consecințelor acestora prin utilizarea tehnologiilor moderne;
- ⇒ reducerea expunerii personalului angajat, cât și a publicului, la substanțe poluante;
- ⇒ publicul interesat va beneficia de creșterea nivelului de comunicare a informației, de consultare și implicare în procesul acordării autorizației integrate de mediu.
- ⇒ atragerea investițiilor străine, ca urmare, reținerea forței de muncă înalt calificate și beneficii pentru dezvoltarea locală și regională;

Impactul de mediu

Măsurile stabilite în proiectul de act normativ vor contribui la:

- ⇒ Reducerea efectelor nocive a poluării mediului în ansamblu;
- ⇒ Îmbunătățirea calității aerului apei și solului, atenuarea emisiilor de gaze cu efect de seră directe și indirecte, inclusiv limitarea emisiilor de compuși organici volatili, fapt ce va crește calitatea altor factori de mediu, ecosistemelor dar și sănătatea populației;
- ⇒ Reducerea poluării mediului pe termen scurt, mediu, cât și pe termen lung, dar și spațial, limitând impactul negativ asupra unei largi varietăți de ecosisteme, cu influențe directe asupra calității aerului, apei și solului;

În termeni calitativi, beneficiile prevăzute ca urmare a adoptării legii cu privire la emisiile industriale sunt:²¹

- ⇒ reducerea emisiilor în mediu, în special emisiile fugitive ale compușilor organici volatili (COV) în aer (inclusiv praful și mirosul);
- ⇒ reducerea riscului de mediu asociat cu gestionarea operațională și depozitarea materiilor prime și a deșeurilor;
- ⇒ reducerea consumului general de energie, apă și resurse consumate de instalațiile care cad sub incidența Legii cu privire la emisiile industriale;

²¹ Defra, Updated Impact Assessment of the Industrial Emissions Directive (IED), Final Report, AMEC Environment & Infrastructure UK Limited, 27 January 2012, pag. Final x

- ⇒ scăderea volumului total de deșeuri produse și potențial o creștere a nivelului de deșeuri recuperate prin procese;
- ⇒ niveluri mai mari de control asupra anumitor materii prime, ceea ce poate duce la scăderea riscului pentru mediu din cauza poluării accidentale și a emisiilor de poluanți;
- ⇒ implementarea/eficientizarea sistemelor de management de mediu, ceea ce ar putea duce la reducerea costurilor operaționale, niveluri mai mari de eficiență a resurselor, îmbunătățire continuă, raportare crescută și mai exactă a performanței de mediu și guvernantei corporative de mediu.

Beneficiile intervenției statului:

- ⇒ Îndeplinirea de către Republica Moldova a obligațiilor asumate prin semnarea Acordului de Asociere cu UE;
- ⇒ Armonizarea standardelor și condițiilor tehnice de lucru cu cerințele partenerilor de afaceri din țările vecine, cum ar fi România, prin utilizarea acelorași instalații standardizate;
- ⇒ Reducerea riscului pentru sănătatea și siguranța angajaților care lucrează în domenii prevăzute în Anexa I a Directivei 2010/75/UE;
- ⇒ Reducerea efectelor dăunătoare asupra sănătății și a mediului asociate cu emisiile de poluanți reprezintă unul dintre principalele beneficii ale aplicării prevederilor noii legi;
- ⇒ Reducerea producției de deșeuri și intensificarea procesului de reciclare a deșeurilor;
- ⇒ Utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile precum și sporirea performanței și eficienței energetice;
- ⇒ Reducerea riscurilor pentru mediu prin prevenirea incendiilor, accidentelor și exploziilor;
- ⇒ Producerea efectelor pozitive asupra climei prin reducerea emisiilor industriale;

b*) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Opțiunea II – modificarea Legii nr. 1422 din 17.12.1997 privind protecția aerului atmosferic, cu consacrarea reglementărilor noi ce țin de domeniul emisiilor industriale.

Impactul economic

Opțiunea II, care prevede modificarea Legii privind protecția aerului atmosferic, presupune conformarea imediată cu cerințele noi ale legii modificate, fapt ce va genera imposibilitatea modernizării treptate a instalațiilor agenților economici la noile prevederi privind emisiile industriale. În asemenea circumstanțe, operatorii economici vor fi puși în situația de a procura instalații noi care să corespundă legii / celor mai bune tehnici disponibile.

Prin urmare, opțiunea II este mai costisitoare în comparație cu opțiunea I, recomandată, și necesită investiții majore începând chiar din momentul adoptării legii pentru modificarea unor acte legislative (Legii nr. 1422 din 17.12.1997 privind protecția aerului atmosferic), prin procurarea de instalații noi și înlocuirea tuturor instalațiilor vechi, ceea ce ar genera cheltuieli investiționale enorme pentru o perioadă scurtă de timp.

De asemenea, prin aplicarea Opțiunii II, va fi necesar instituirea imediată a unui sistem de control și monitorizare a emisiilor, ceea ce ar cauza schimbarea spontană a modului de desfășurare a activităților economice.

În cele din urmă, concluzionăm, că opțiunea II nu este cea mai rezonabilă și cu impact pozitiv, inclusiv din punct de vedere a costurilor care urmează a fi suportate de către agenții economici.

Condițiile economice, piața de desfacere restrânsă și politice de mediu actuale din Republica Moldova fac realizarea opțiunii II practic imposibilă de îndeplinit.

Astfel, la momentul actual opțiunea II nu merită a fi analizată din punct de vedere a costurilor și investițiilor, la aceasta adăugându-se disponibilitatea limitată și fragmentată a datelor obținute prin consultări, plus lipsa estimărilor de costuri exacte.

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupunerile privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizate în acesta

Principalul risc identificat în procesul de elaborare a analizei impactului de reglementare ține de **costurile legate de investiții în reutilizarea instalațiilor sau procurarea instalațiilor noi pe care vor trebui să le suporte operatorii economici**, în consecință s-ar putea ca aceste costuri investiționale să se regăsească ulterior în prețul produselor/serviciilor introduse pe piață. Totodată, acest risc poate fi o motivare pentru dezvoltare sistemului de subvenționare sau reglementarea facilităților fiscale la nivel de țară, sau oferire de credite la condiții preferențiale prin sistemul bancar. Inclusiv și dezvoltarea sistemului de creditare bancar prin intermediul programelor BERD și/sau UE.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sînt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii (IMM)

Informația privind costurile de conformare și impactul care poate fi cauzat de investițiile necesare ca urmare a transpunerii Directivei 2010/75/UE și Directivei 2015/2193 UE și ulterior implementării Legii privind emisiile industriale, este prezentată în compartimentul 4, lit.b¹, b² și c.

De remarcat că la nivel strategic, dezvoltarea mediului economic implică armonizarea reglementărilor internaționale, deoarece atât timp cât diferite țări au reglementări juridice diferite privind sănătatea, siguranța și protecția mediului, aceste diferențe pot constitui bariere tehnice în calea comerțului și a investițiilor.

Documentul strategic care are drept scop promovarea, susținerea și dezvoltarea capacităților IMM-urilor pentru a adopta practici de ecologizare a proceselor de producere și prestare a serviciilor este Programului de ecologizare a întreprinderilor mici și mijlocii, aprobat prin HG nr. 592/2019.

Acest Program a stabilit următoarele obiective specifice în vederea susținerii IMM-urilor:

- ⇒ creșterea, până la sfârșitul anului 2022, a gradului de conștientizare privind ecologizarea IMM-urilor în rândul a 3 000 de reprezentanți ai autorităților publice locale, incubatoarelor de afaceri și ai altor instituții/organizații de suport în afaceri și de mediu și IMM-urilor, prin elaborarea, plasarea și promovarea materialelor informative privind economia „verde”;
- ⇒ creșterea, până în anul 2022, a gradului de conștientizare a avantajelor planificării și implementării practicilor de afaceri prietenoase mediului printr-o serie de acțiuni de suport acordate IMM-urilor;
- ⇒ creșterea accesului IMM-urilor la servicii de informare și consultanță în domeniul ecologizării prin crearea, până în anul 2022, a unei rețele de 25 de consultanți naționali în domeniul ecologizării IMM-urilor;
- ⇒ oferirea, până în anul 2022, a suportului financiar pentru implementarea planurilor de ecologizare a producerii și prestării de servicii de valoare mică pentru circa 100 IMM-uri;
- ⇒ oferirea, până în anul 2022, a suportului financiar pentru implementarea planurilor de ecologizare a producerii și prestării de servicii de valoare mare pentru 50 IMM-uri.

Un alt document strategic important pentru sectorul economic este Strategia de dezvoltare cu emisii reduse a Republicii Moldova până în anul 2030 și Planul de acțiuni, aprobat prin HGnr. 1470/2016, care subliniază importanța integrării considerentelor de mediu în dezvoltarea sectorială a Republicii Moldova, spre o dezvoltare economică verde, bazată pe emisii reduse de gaze cu efect de seră. Un pas important în această direcție este implementarea Directivei 2010/75/UE privind emisiile industriale.

Strategia are drept premisă elaborarea unui mecanism de dezvoltare orientat spre reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și amplificarea acoperirii financiare pentru promovarea unor politici și proiecte investiționale adecvate de atenuare a acestora în toate sectoarele economiei naționale.

În cadrul strategiilor și planurilor de acțiune existente pe sectoare (inclusiv în Strategia de dezvoltare cu emisii reduse) sunt definite un șir de obiective prioritare, unul din care este armonizarea completă a cadrului legal din Republica Moldova cu legislația UE privind mediul înconjurător. Cu toate acestea, în procesul de adoptare a acquis-ului UE în domeniul mediului, trebuie pus un accent deosebit pe efectele implementării asupra mediului economic și urmează a fi luate măsuri pentru minimizarea costurilor ridicate ale armonizării, în special în ceea ce privește întreprinderile mici și mijlocii (IMM), prin strategii eficiente pentru perioada de tranziție.

IMM joacă un rol crucial în viața economică și socială, în acest sens dezvoltarea și promovarea IMM-urilor este recunoscută ca fiind una dintre principalele obiective ale Guvernului. În ciuda importanței lor în generarea creșterii economice și a ocupării forței de muncă, IMM-urile au unele deficiențe și constrângeri în asigurarea menținerii nivelului necesar conform cererii de produse și servicii ecologice care este în permanentă creștere.

Perioadele de tranziție adecvate, pe de-o parte, și accesul la finanțare pentru întreprinderile cu necesități de investiții, pe de altă parte, par a fi factorii decisivi pentru implementarea cu succes a setului de directive.

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Urmare a realizării AI, se propune selectarea opțiunii I care se concentrează pe abordarea modernizării instalațiilor existente (acolo unde este posibil), cu echipament tehnic necesar conform prevederilor Directivelor 2010/75/UE și 2015/2193 UE.

Opțiunea recomandată (I) asigură transpunerea în legislația națională a prevederilor Directivelor 2010/75/UE și 2015/2193 UE, în acest sens, va fi onorat angajamentul asumat de către Republica Moldova odată cu ratificarea Acordului de Asociere cu UE, respectându-se tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, dar și a drepturilor cetățenilor la un mediu sănătos, fiind păstrate în același timp condițiile pentru activitatea întreprinzătorilor.

Aplicarea echipamentelor tehnice moderne care respectă cerințele și standardele UE, vor contribui la modernizarea ramurilor industriei, fapt ce va aduce un aport substanțial în ceea ce privește protecția sănătății populației și a mediului înconjurător.

Transpunerea în legislația națională a prevederilor Directivelor 2010/75/UE și 2015/2193 UE, va diminua impactul și riscurile pentru sănătatea și siguranța angajaților, prevenirea accidentelor de muncă.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sunt necesare

Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MADRM) prin intermediul Agenției de Mediu și Inspectoratului pentru Protecția Mediului va asigura implementarea proiectului de Lege privind emisiile industriale și actelor normative de punere în aplicare a Legii.

În scopul implementării prezentului proiect de act normativ, de către MADRM urmează a fi analizate și efectuate după caz modificări ce se referă la următoarele acte normative:

- Legea apelor nr. 272/2011;
- Legea nr. 209/2016 privind deșeurile;
- Legea nr. 1422/1997 privind protecția aerului;

- Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător;
- Legea nr. 845/1992 privind la antreprenoriat și întreprinderi;
- Legea nr. 1540/1998 privind plata pentru poluarea mediului;
- Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător;
- HG nr. 548/2018 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului;
- HG nr. 549/2018 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției de Mediu;
- Ordinului MADRM, nr. 15/2019 cu privire la aprobarea formularului dării de seamă (EMPOLDEP19), modului de completare a acestuia și Instrucțiunii privind modul de calculare și achitare a plăților pentru emisiile și deversările de poluanți și depozitarea deșeurilor.

Prin intervenția dată statul urmărește elaborarea cadrului normativ în vederea stabilirii responsabilităților, drepturilor și obligațiilor autorităților publice, agenților economici în vederea controlului și reducerii emisiilor în aer, apă și sol.

Conform analizei efectuate la această etapă, putem identifica următoarele atribuții, responsabilități și competențe ale autorităților implicate la transpunerea Directivei 2010/75/UE în legislația națională, și executarea actului normativ care urmează a fi elaborată (Tabelul nr. 8):

Tabelul 8: Atribuțiile, responsabilitățile și competențele autorităților implicate întru transpunerea Directivei 2010/75/UE

Domeniul de activitate		Autoritatea/Instituția
Activități de bază		
Transpunerea Directivei 2010/75/UE în legislația națională;		Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului – autoritatea centrală în domeniul mediului și resurselor naturale. Cadrul normativ: Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană în perioada 2017-2019, aprobat prin HG nr. 1472/2016 (Titlul IV „Cooperarea economică și alte tipuri de cooperare sectorială”, Capitolul 16 „Mediul înconjurător”, pct. 91, acțiunea SLT3).
Realizarea politicii de stat în domeniul securității industriale;		Ministerul Economiei și Infrastructurii – autoritatea centrală în domeniul securității industriale. Cadrul normativ: Legea nr. 116/2012 privind securitatea industrială a obiectivelor industriale periculoase.
Emiterea Autorizației integrate de mediu. Creează și asigură funcționarea sistemului de monitoring al calității și poluării aerului, apei și solului;		 Agenția de Mediu – autoritate emitentă a actelor permissive în domeniul mediului, subordonată Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului. Cadrul normativ: Hotărârea Guvernului nr. 549/2018 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției de Mediu.

Controlul de stat în domeniul protecției mediului înconjurător;	Inspectoratul pentru Protecția Mediului – autoritatea care exercită controlul și supravegherea de stat, prevenirea și contracararea încălcărilor în domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale, subordonată Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului. <u>Cadrul normativ:</u> Hotărârea Guvernului nr. 548/2018 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului.
Asigură implementarea politicii statului în domeniul siguranței obiectelor industriale periculoase;	Agenția pentru Supraveghere Tehnică – autoritatea administrativă responsabilă de implementarea politicii statului în domeniile de activitate ce îi sunt încredințate: siguranța obiectelor industriale periculoase; construcții și urbanism; supravegherea pieței privind materialele de construcție și utilajele/obiectele industriale periculoase; siguranța anti incendiară și protecția civilă; siguranța ocupațională; geodezie și cartografie; protecția consumatorilor în sfera securității industriale și construcțiilor, subordonată Ministerului Economiei și Infrastructurii. <u>Cadrul normativ:</u> Hotărârea Guvernului nr. 1088/2017 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției pentru Supraveghere Tehnică.
Coordonează activitățile autorităților administrației publice centrale și locale în probleme ce țin de prevenirea și lichidarea consecințelor situațiilor excepționale, de asigurarea apărării împotriva incendiilor, a securității chimice și radioactive;	Inspectoratul General pentru Situații de Urgență – autoritatea care are sarcini în domeniul protecției populației, teritoriului, mediului înconjurător și proprietății în caz de pericol sau declanșare a situațiilor excepționale, ce intră în componența Ministerului Afacerilor Interne. <u>Cadrul normativ:</u> Legea nr. 93/2007 privind Inspectoratul General pentru Situații de Urgență
Asigură consultarea actelor locale care au impact asupra mediului înconjurător	Autoritățile Administrației Publice Locale – totalitatea autorităților publice locale constituite, în condițiile legii, pentru promovarea intereselor generale ale locuitorilor unei unități administrativ-teritoriale; <u>Cadrul normativ:</u> Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală.
Activități pentru transpunerea Directivei 2010/75/UE și Directivei 2015/2193 UE.	
Identificarea instalațiilor care necesită autorizare integrată de mediu/autorizației de mediu și a instalațiilor care cad sub incidența Directivei 2010/75/UE și Directiva 2015/2193 UE;	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului; Agenția de Mediu;
Elaborarea Regulamentului cu privire la eliberarea autorizației integrate de mediu.	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului;
Instruirea funcționarilor și a agenților economici privind mecanismul de autorizare integrată de mediu;	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului; Agenția de Mediu; Institutul de Standardizare din Moldova;

Aprobarea celor mai bune tehnici disponibile (BAT)	Ministerul Economiei și Infrastructurii prin intermediul Institutului de Standardizare din Moldova;
Crearea sistemului de monitoring al calității și poluării aerului, apei și solului și gestionarea deșeurilor;	Agencia de Mediu;
Eliberarea autorizațiilor integrate de mediu și autorizațiilor de mediu.	Agencia de Mediu;
Exercitarea controlului de stat în domeniul mediului și resurselor naturale;	Inspectoratul pentru Protecția Mediului;

Pentru implementarea Legii privind emisiile industriale, nu este necesară înființarea, reorganizarea sau desființarea unor instituții. Cu toate acestea, va fi necesar personal calificat, cu studii superioare pentru controlul conformității. Conform activităților pe care le desfășoară Agenția de Mediu și Inspectoratul pentru Protecția Mediului, aceasta va juca un rol foarte important în monitorizarea și aplicarea prevederilor actului normativ.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

- ⇒ Emisii de poluanți în atmosferă (COx, NOx, SO2, particule în suspensie, metale grele, COV, HAP) rezultate în perioada de desfășurare a activității industriale;
- ⇒ Volumul de ape uzate evacuate și concentrația poluanților (metale grele, CBO5, CCOCr, produse petroliere etc.) în receptori naturali;
- ⇒ Numărul de poluări accidentale înregistrate și suprafețele afectate (ca urmare a desfășurării activității industriale);
- ⇒ Cantitatea și tipul de substanțe care au determinat poluarea accidentală;
- ⇒ Cantitatea de combustibili alternativi utilizată (tone echivalent produs petrolier);
- ⇒ Numărul persoanelor posibil a fi expuse la concentrații crescute ale poluanților în atmosferă din zona de desfășurare a activității industriale;
- ⇒ Gradul de utilizare a combustibililor alternativi și mai curați;
- ⇒ Nivelul emisiilor de poluanți organici persistenți;
- ⇒ Substanțele periculoase din cursurile de apă, din sol și din aer;
- ⇒ Intensitatea CO2 privind energia din industrie, t/milioane EURS;
- ⇒ Catalog conținând cele mai bune tehnologii utilizate în industrie;
- ⇒ Sistem informatic coordonat de gestionare a informațiilor în procesul eliberării autorizației interate de mediu.
- ⇒ Numărul de posibile incidente raportate verificate din perspectiva sursei cauzei și aduse la cunoștința tuturor factorilor în maxim 48 de ore pentru prevenirea materializării acestor posibile incidente ;
- ⇒ Nivelul de reducere a emisiilor industriale comparativ cu un an de referință – %.
- ⇒ Numărul operatorilor, care au implementat cele mai bune tehnici disponibile (BAT);
- ⇒ Volumul de emisii în aer, apă sol în raport cu perioada precedentă (%);
- ⇒ Numărul agenților economici, care au montat stații de preepurare locală (volumul de apă preepurată, conformarea cu VLA);
- ⇒ Volumul de deșeuri prin implementarea mecanismelor de sortare și reciclare (inclusiv în % din volumul materiei primare);
- ⇒ Volumul de apă potabilă folosit în industrii prin implementarea mecanismelor de circuit închis al apelor;
- ⇒ Folosirea energiei regenerabile (numărul operatorilor, sursele regenerabile);

c) Identificați, pește cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Scăderea emisiilor în mediul înconjurător, prin implementarea prevederilor Directivelor 2010/75/UE și 2015/2193 UE, ar putea avea ca rezultat beneficii în termen de cel puțin 4 ani după aprobarea prezentului proiect de act normativ. Perioadele de timp de tranziție pentru instalații sunt propuse reieșind din Directiva 2010/75/UE, în funcție de capacitatea financiară și de producție. Aceasta înseamnă că procesul de implementare a prevederilor Directivei 2010/75/UE va fi realizat pas cu pas.

De asemenea, procesul de obținere a actului permisiv va fi mai eficient ca urmare a implementării sistemului de autorizatie integrată de mediu, deoarece, agenții economici din Anexa nr. 1 și Anexa nr. 2 vor obține o singură autorizatie integrată de mediu pentru toate cele patru componente de mediu – apă, aer, sol și generarea deșeurilor.

MADRM prin intermediul Agenției de Mediu va asigura conform reglementărilor stabilite în proiectul de act normativ, monitorizarea și evaluarea emisiilor totale anuale în mediul înconjurător. O altă monitorizare se va realiza prin inspectarea periodică a instalațiilor și efectuarea testelor tehnice de control.

d) Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Principalele părți interesate în intervenția dată, sunt:

Autoritățile publice care vor avea obligația implementării prevederilor Legii privind emisiile industriale:

- ⇒ Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului;
- ⇒ Ministerul Economiei și Infrastructurii;
- ⇒ Agenția de Mediu;
- ⇒ Inspectoratul pentru Protecția Mediului;
- ⇒ Autoritățile administrației publice locale;
- ⇒ Agenția Națională pentru Sănătate Publică;
- ⇒ Institutul de Standardizare din Moldova.

Prin Ordinul ministrului agriculturii, dezvoltării regionale și mediului nr. 204 din 18.09.2019 a fost creat Grupul de lucru pentru elaborarea proiectului de lege privind emisiile industriale, în componența căruia sunt incluși reprezentanții ministerelor, mediului de afaceri și ai societății civile;

Sectorul privat:

- ⇒ Agenții economici activitatea cărora se încadrează în prevederile Anexei I a Directivei 2010/75/UE (instalațiile mari) și Anexei II (instalații medii) care vor fi transpuse în Legea privind emisiile industriale;
- ⇒ Asociațiile, patronatele, sindicatele care reprezintă interesele agenților economici și a angajaților acestor companii;
- ⇒ Congresul Autorităților Publice Locale;
- ⇒ ONG-urile de mediu;
- ⇒ cetățenii.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

În procesul de elaborare a proiectului de act normativ au fost respectate reglementările procedurale aplicabile pentru asigurarea transparenței decizionale, prevăzute de Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, și Hotărârea

Guvernului nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului.

În perioada 12-13 martie 2019 a avut loc atelierul de lucru privind Directiva 2010/75/UE privind emisiile industriale în cadrul căruia a fost prezentată directiva și experiența țărilor în implementarea acesteia. La atelier au participat reprezentanți din cadrul ministrelor interesate, ai mediului de afaceri, din cadrul sectorului asociativ.

La data de 20.09.2019 pe pagina web a Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (<http://madrm.gov.md/>) la capitolul *Transparență decizională/Anunțuri de inițiere a elaborării deciziilor* a fost publicat anunțul privind inițierea elaborării proiectului de Lege privind emisiile industriale, care prevede și mecanismul de autorizare integrată de mediu.

La data de 05.11.2019 a fost organizat un atelier de lucru cu prezentarea Conceptului proiectului de lege privind emisiile industriale și mecanismul de autorizare integrată de mediu. În cadrul acestui atelier au fost prezenți reprezentanți ai instituțiilor de stat și reprezentanți ai agenților economici, în total 44 de participanți (<http://tvrmdova.md/economic/conceptul-noului-proiect-de-lege-a-emisiilor-industriale-in-discutii-cu-mediul-de-afaceri/>). Procesul-verbal al atelierului de lucru a fost întocmit. Propunerile și comentariile expuse în cadrul atelierului au fost examinate și incluse în proiectul legii.

La data de 20.11.2019 a avut loc ședința Grupului de lucru pentru elaborarea proiectului de lege privind emisiile industriale. A fost prezentat și discutat primul draft al proiectului Legii privind emisiile industriale.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificate)

În perioada 20.09.2019 – 21.10.2019 au avut loc consultări publice privind inițierea elaborării proiectului de lege privind emisiile industriale, care va include și mecanismul de autorizare integrată de mediu, anunț publicat pe pagina oficială a Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului. În perioada menționată careva propuneri și recomandări nu au parvenit.

Urmarea a procesului de consultare publică, compania **Trans-Oil Group** s-a expus pozitiv asupra inițiativei de elaborare a proiectului de lege privind emisiile industriale, la data de 22.10.2019 specificând că preluarea experienței statelor Europene la acest capitol este foarte importantă.

În comentariu, sa subliniat necesitatea acordării atenției mai sporite față de protecția mediului înconjurător, astfel încât legislația din domeniu să asigure reducerea nivelului de poluare și/sau menținerea acesteia la un nivel acceptabil.

Reprezentantul Companiei propune, ca proiectul legii privind emisiile industriale cât și autorizația integrată de mediu să presupună o abordare sistemică, astfel autorizația să conțină o identificare complexă a tuturor aspectelor de mediu asociate cu evaluarea impacturilor; elaborarea planurilor cu măsuri de control realiste la fiecare etapă a proceselor tehnologice, care să ajute întreprinzătorii să reducă și/sau să mențină nivelul de poluare în limitele admisibile; respectarea condițiilor din autorizații cu implementarea planului de acțiuni; monitorizarea factorilor de mediu; raportarea etc.

Totodată, s-a atras atenția, despre necesitatea angajării specialiștilor calificați în cadrul întreprinderilor, sarcina cărora să fie asigurarea prevenirii poluării, dar nu numai elaborarea rapoartelor statistice, calculele plății pentru poluarea mediului. Pentru întreprinderile mici s-a propus contractarea serviciilor externe, similar ca în cazul activităților de protecție și prevenire a riscurilor profesionale.

La data de 05 noiembrie 2019 a fost organizat Atelierul de lucru „Conceptul proiectului de lege privind emisiile industriale și mecanismul de autorizare integrată de mediu” la care au participat 44 invitați (reprezentanți ai sectorului industrial, ONG-uri de mediu, autorități publice).

În cadrul Atelierului a fost prezentat conceptului proiectului de lege privind emisiile industriale, unde participanții au avut posibilitatea să intervină cu comentarii, întrebări și recomandări.

Personale prezente la ședință s-au expus pozitiv asupra necesității elaborării proiectului de lege. Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) a confirmat disponibilitate de a acorda suport în

elaborarea noii legi și transpunerea Directivelor europene menționate în AI. Totodată, GIZ a comunicat despre faptul că va oferi suport MADRM în elaborarea cadrului normativ secundar și oferirea de instruiți pentru autoritățile publice vizate.

Reprezentantul S.A. „Termoelectrica” a specificat despre obligativitatea efectuării rapoartelor de mediu, de către laboratoare acreditate.

Reprezentantul S.A. „JLC” a salutat inițiativa de elaborare a proiectului de act normativ, dar totodată a reiterat despre necesitatea/posibilitatea susținerii financiare a statului în implementarea noilor prevederi.

Anunțul privind inițierea consultărilor publice asupra Analizei Impactului la proiectul Legii privind emisiile industriale a fost plasat pe pagina web a Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și pe pagina particip.gov.md la adresele:

<http://www.madrm.gov.md/ro/content/proiecte-de-documente>

<http://www.particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=7306>

Până la moment a parvenit un aviz de la AO „EcoContact”.

Asociația Obștească „EcoContact” conștientizează importanța armonizării legislației naționale cu cea internațională. Astfel salută progresele ce țin de transpunerea Directivei 2010/75/UE privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării) și Directivei 2015/2193 privind limitarea emisiilor în atmosferă a anumitor poluanți provenind de la instalații medii de ardere) în legislația națională.

În comentariul transmis se remarcă faptul că analiza impactului de reglementare la proiectul Legii privind emisiile industriale conține o argumentare constructivă în baza evaluării costurilor și beneficiilor pentru societate și mediul de afaceri. Necesitatea intervenției autorităților publice prin adoptarea legii privind emisiile industriale este argumentată etapizat, oferind un tablou clar asupra factorilor de poluare, cauze și soluții de redresare. Totoată este apreciat, faptul că informația utilizată în cadrul analizei este veridică, datele sunt prezentate în mod cuantificat, în unități ce pot fi supuse comparărilor. Analiza este corelată cu scopul documentului și prezentată coerent de la un compartiment la altul, astfel încât cea mai bună opțiune identificată sa încadrat în scopul stabilit.

AO „EcoContact” își exprimă convingerea că analiza impactului la proiectul legii privind emisiile industriale, conține informație suficientă pentru a argumenta necesitatea și oportunitatea adoptării legii privind emisiile industriale.

II. Tabel prezintă criteriile de evaluare impactului

Categoriile de impact	Punctaj atribuit		
	Opțiunea Propusă 0	Opțiunea propusă	
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	0	-2	
povara administrativă	0	-1	
fluxurile comerciale și investiționale	0	2	
competitivitatea afacerilor	0	3	
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	0	2	
concurența pe piață	0	2	
activitatea de inovare și cercetare	0	3	
veniturile și cheltuielile publice	0	1	
cadrul instituțional al autorităților publice	0	1	
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	0	2	

bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	0	0	
situația social-economică în anumite regiuni	0	2	
situația macroeconomică	0	2	
alte aspecte economice	0	0	
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	0	2	
nivelul de salarizare	0	2	
condițiile și organizarea muncii	0	2	
sănătatea și securitatea muncii	0	3	
formarea profesională	0	3	
inegalitatea și distribuția veniturilor	0	0	
nivelul veniturilor populației	0	0	
nivelul sărăciei	0	2	
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	0	0	
diversitatea culturală și lingvistică	0	0	
partidele politice și organizațiile civice	0	0	
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	0	3	
modul sănătos de viață al populației	0	3	
nivelul criminalității și securității publice	0	0	
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	0	0	
accesul și calitatea serviciilor educaționale	0	0	
accesul și calitatea serviciilor medicale	0	2	
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	0	3	
nivelul și calitatea educației populației	0	0	
conservarea patrimoniului cultural	0	0	
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	0	0	
accesul și participarea populației în activități sportive	0	0	
discriminarea	0	0	
alte aspecte sociale	0	1	
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	0	3	
calitatea aerului	0	3	
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	0	3	
biodiversitatea	0	3	
flora	0	3	
fauna	0	3	
peisajele naturale	0	1	
starea și resursele solului	0	3	
producerea și reciclarea deșeurilor	0	2	

utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	0	2	
consumul și producția durabilă	0	2	
intensitatea energetică	0	3	
eficiența și performanța energetică	0	3	
bunăstarea animalelor	0	2	
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	0	1	
utilizarea terenurilor	0	1	
alte aspecte de mediu	0	2	
<p><i>Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.</i></p>			